

A
1269

1. mai 1942.

1/2

Nr. 33.

FRIHET

Krigsnytt.

Fronten i øst har heller ikke de siste 14 dager undergått noen vesentlige forandringer, endt det har vært kjempet hardt om kontrollen over de viktigste støttepunktene i Leningrad- og Moskvavsnittet. Langst i sør er varen satt inn før alvor med rene og snørasing, og lengst i nord, ved Murmansk treffes det sjøensynlig forberedelser til et større slag om kontrollen over den viktigste importhavnen Sovjet rår over i dag.

En må vente at det vil bli sett i gang et større tysk-finsk angrep mot Murmansk samtidig med at Hitler setter i gang sin offensiv mot Kaukasus. General Mannerheims konferanser med den tyske øverstkommanderende i nord, generalfeltmarskalk von Dietl, kan tyde på at angrepet er nærmest forestående, men det vil sikkert ikke komme overraskelse på russene. I forrige uke blev det siktet ut en melding om at russiske landstyrker, i samarbeid med den russiske Ishavseflten, hadde foretatt et overraskende flankørangrep mot de tyske utgangsstillingene og delvis fôrelagt en rekke av de befestede styrker hadde anlagt sine stillinger for sine operasjoner. En engelsk-amerikansk konvoi, som var underveis til Murmansk med forskjellig krigsmateriell, ble i Nordishavet tjeneststand for angrep fra tyske fly, flåtestridskrefter og ubåter. Enkelte skip i konvoien ble skadet, men alle kom i god behold frem til bestemtessesstedet. En tysk destroyer ble senket og en annen sterkt skadd. 3 tyske ubåter ble truffet av flyvannsbomber og i alle tilfelle sterkt skadd.

Fra Leningrad-fronten foreligger det en melding om at russene har kuttet over jernbaneferbindelsen mellom Leningrad og Novgorod, men meldingen er ikke blitt bekroftet i noe offisielt russisk kommunike. Ellers har meldingen fra Leningradavsnittet ut på at det har rast harde kamper med store tap under presset av de tungt russiske artilleri som er blitt satt inn i kampene den siste tiden.

På midtfronten har tyskerne foretatt enkelte angrep for å bedre sine utgangsstillinger for en eventuell offensiv. Angrepene er blitt betegnet som de kraftigste tyskerne har satt i gang siden storangrepet mot Moskva i oktober-november i fjor, men i følge den russiske meldingen er angrepene blitt slitt tilbake, delvis etter blodige markkamper. Fra kanten av Orel, Kursk og Charkow foreligger ingen nye meldinger av betydning. Langs Donets bekkenet raste det i forrige uke heftige kamper helt ned til Det asoviske hav, men i denne uken er kampene stiltet av på grunn av værbligta. Det samme er tilfelle når det gjelder kampane på Krim.

I luften har russene beholdt sin overlegenhet. Sist lørdag ble det siktet skutt ned 119 tyske fly, slik at tyskerne i den uken som sluttet sond mistet 413 fly. I Nordishavet har russiske ubåter sanket to tyske transportskip. Desuten har spesiellbyggede ubåter under operasjoner i norske farvann sanket to mindre tyske forsynings- og transportskip.

Totalinntrykk: Harde kamper i Murmansk-, Leningrad- og Moskavavsnittet uten vesentlige terrengforskyninger. Avsløring og forberedelser til de nye kamper i sør. Tyskerne har lidt store tap av mennesker og materiell, men må også regne med at det har gått hardt utover de russiske angrepsstyrkene.

Dagens brennende spørsmål: Hvilken tilstand vil den russiske og den tyske herren befinner seg i ved innledningen av de store var- og sommeroperasjoner?

Fra fronten i Libya: Foreligger ingen nye meldinger som kan gi noen antyding om hvilken retning utviklingen vil ta. Det er meldt om sjøenvidig patruljeaktivitet de siste 14 dager med engelskmennene som den mest nysgjerrige og aktive part, men ellers har operasjonene innskruket seg til de sjøenvidige bombardementer av støttepunkter og kommunikasjonslinjer.

Malta: Den lille øya i Middelhavet, opplevet i uken som ikke sitt 1700-årsjubileum drede luftbomberne siden krigen tok til. Kong Georg har sendt soldatene og innbyggerne på øya sin. Under 10 døgnene nesten uavbrutt angrep blev 117 tyske og italienske fly skutt ned eller skadet.

Det fangne land.

Det kom som lynslag, gikk som skred
Den gangen da de slo oss ned,
de overrasket mange.
Nu går det langsomt... Atter vår
og Norge er en fangegård
hver nordmann er en fange.

Usynlig pigetråd tett i tett
spent ut i et forgrenet nett
om skritt, om ord, om tanker.
Ja, du kan sitte fast en dag
hvis bare dine hjerteslag
for åpenhjertig banker.

Hver nordmann er i fangenskap...
For den som har med ørestap
kjøpt frihet av tyrannen,
er ikke nordmann mer, men selv
en vokter eller vokters trell
med treldoms tegn i pannen.

Tre skritt tilbake, tre skritt frem
tre skritt, så støter du på dem
som gjør ditt hjem til celle.
Gud vet, hvor mange slike skritt
før prøven vår er gjennemstridt,
vi ennu har å trelle?

Men de skal huskes, bli en sum
som hviler i oss, tung og stum,
og vel kan overmakten
fa lurt en mædig fot å gå,
men aldri norske hjerter slå¹
i denne fengselstakten.

For mange, mange tunge skritt
før atter vi kan ånde fritt,
skal våre fiender borge.
Men vi som går her mellom dem
på egen jord og lengter hjem,
skal gå hvert skritt den veien frem
til våre lengslers Norge.

vvvvv

HVA NU?

Quisling er for tiden en "norsk" despot av Hitlers nåde. De nazistiske despoter har imidlertid det fellestrekket at de gjerne vil være despoter av "folket"s nåde, og en har derfor måttet være innstillet på at Quisling ville forsøke å beile til folket for å få fremtvunget en situasjon som gjorde det mulig for ham å hevde at han regjerte med "folket" i ryggen.

Quisling har ikke våget å utskrive frie og hemmelige valg. Han har altså måttet føre en annen politikk for å nå sitt mål, og løsningen mener han å ha funnet i etableringen av et såkalt riksting, sammensatt av "representanter" for de forskjellige befolkningsslager i landet vårt. Kunne han få disse yrkesgruppene samlet i samband med nazistiske "tillitsmenn", kunne han samle dem i et "riksting" og overfor omverdenen hevde at "rikstinget" måtte betraktes som et fullgyldig uttrykk for alle de befolkningsslager som stod "tilsluttet" de forskjellige samband - med andre ord som en "folkavalgt" forsamling. Med "rikstinget"s billigelse kunne han så slutte "fred" med Tyskland og gå til "krig" mot de allierte, samtidig som han f.eks. kunne stille krav til Sverige om at svenske måtte bryte forbindelsen med den lovlige norske regjering som foreløbig har måttet ta sete i London.

En må ha disse retningslinjene for Quislings politikk klart for sig når en ser tilbake på den politiske utviklingen i Norge siden "maktovertagelsen" 1. februar og skal ta stilling til begivenhetene som kommer.

Quisling startet med lærerne og advokatene, kanskje i den troen at de skulle være de letteste til å få organisert i de nye nazistiske sambandene. Når han var ferdig med dem, skulle turen komme til arbeiderne og arbeidsgiverne, arkitektene, ingeniørene, håndverkerne osv. helt frem til den dagen Quisling kunne si at samtlige yrkesgrupper sto tilsluttet et eller annet samband. Så skulle rikstinget konstitueres og komedien begynne for alvor.

Det gikk imidlertid ikke riktig som Quisling hadde tenkt sig utviklingen. Både lærerne og advokatene reiste bust og nektet å gå inn i et samband som ville tvinge dem til å gjøre rakkertjeneste for Quisling og hans gjeng av utsakte kjeltringer. Med folket i ryggen reiste de to yrkesgruppene en aktiv motstand mot nazifiseringsforsøkene og til dags dato har det ikke lykkes Quisling å få en eneste norsk advokat eller lærer til godvillig å slutte sig til de nye sambandene.

Spørsmålet blir da om Quisling har kjørt sig trett eller om han vil fortsette den politikken han har valgt, uten å ta noen pause. Han vil vel førekjempen mot lærerne og advokatene og prestene videre, men våger han å utfordre f.eks. landets arbeidere og arbeidsgiverne ved å innstiftet det nye "Norges Arbeidssamband" på det nuværende tidspunkt?

Meningene har vært og er fremdeles litt delte i dette spørsmålet. Det er alminnelig kjent at n.s. har drevet et utstrakt forhåndsarbeid med sikte på å få "Norges Arbeidssamband" satt ut i livet fra 1. mai 1942. I de sist dagene har det imidlertid gått en del rykter om at n.s., tvunget av de situasjonen selv har skapt overfor lærerne og prestene, har sett sig nødt til å utsette sine planer med "Norges Arbeidssamband" - i all fall inntil lærer og prestekonflikten er blitt løst på en eller annen måte.

Vi kjenner desverre ikke til de fakta som eventuelt kan ligge til grunn for disse ryktene, bortsett fra at det nok ville være politisk klokt av n.s. å skrinlegge sine planer med arbeidssambandet inntil videre. Samtidig skal en imidlertid være klar over at ryktene kan være satt ut av n.s. som ledd i en avledningsmangvare - at en står overfor et bevisst forsøk på å føre arbeiderne og arbeidsgiverne bak lyset og skape grunnlag for en overrumplingstaktikk.

Vi tror derfor en gjør best i å innstille sig på at "Norges Arbeidssamband" kan være et faktum fra og med 1. mai eller de nærmest følgende dager. Ute blir det - vel, da kan vi notere oss de første resultatene av den bevisst motstandspolitikken som er tatt opp med lærerne i spissen.

Velger der i mot Quisling å sette sambandet ut i livet tross alt, er vi ikke i tvil om at landets arbeidere og arbeidsgiverne selv vil finne det rette svar på utfordringen og gi saret den rette form - veloverveidd og nøykert - slik at det ikke kan levnes tvil om at også arbeidsgiverne og arbeiderne er aktivt med i den misionale frigjøringskampen. Her kan det nemlig ikke bli spørsmål om ditt eller mitt eller personlig risiko. Den som svikter nå er en landsforrader, og må behandles deretter.

Johs. Ringen, en av de få renegatene innenfor fagbevegelsen, søker nu herredskasserstillingen i Fåberg. Han trives sienstsynlig ikke i Bygningsarbeiderforbundet lenger.

VAR PÅ VAKT.

I den nærmeste fremtid vil tyskerne antagelig forsøke å fremprovosere opplysninger om hjemmefronten. Det er mulig at de vil bruke forfalskede engelske fly, lage bombeangrep og spre flyvesedler om at nu er invasjonen innledet. Enhver må derfor være på vakt og holde klar kurs. Når det rette sieblikk er kommet, vil det bli gitt en parole som ikke kan misforstås. Hold fast ved det og

HOLD HØDET KLART.

Hold dig klar av provokatorene ----- Unngå n.s. og zebraene!

Vi anbefaler

Hitlers siste riksdagstale til et nsiaktig studium. Legg merke til at han ikke lenger er i stand til å si noe om når krigen vil slutte, og at han er forberedt på at han kan bli nødt til å tilbringe nok en vinter på østfronten. Noter dig også at hans eneste håp står til ubåt-våbenet når det gjelder å beseire England og at han ikke hadde et ord å si om de tap han har lidt av mennesker og materiell på østfronten i vinter. Han sa riktig nok at "bolsjevikene" ville bli slått inntil de var slått i stykker, men det sa han også da han innledet sitt felttog i øst for over lo måneder siden, og der er ikke noe som tyder på at han er nærmere virkeligjørselen av sin påstand nu enn den gang. - XXXXX Apropos: Husker du den tyske hærmeldingen i august i fjor som fortalte at nu hadde russerne kastet sine siste reserver inn i kampen?

Nazistenes behandling

av de arresterte lærerne blir mer og mer dyrisk, for ikke å bruke stertere uttrykk. Det er nu arrestert omlag 1100 lærere, fordelt på hele landet. 800 av dem blev først samlet på Jæstadmoen, men derfra blev 500 sendt nordover på veiarbeid. Fra Trondheim skulle de transporteres med båt - dampskibet "Skjerstad" av Trondheim. Og så lar vi dokumentet tale. Transporten skulle finne sted under slike forhold at selv den nazistiske fylkesmannen i Sør-Trøndelag så sig nødt til å sende følgende telegram til Quisling personlig:

Lærertransport med vel 500 lærere pluss vaktmannskap skal avgå med d/s Skjerstad fra Trondheim. De hygieniske forhold ombord er overordentlig slette ifølge rapport fra medlem av n.s., dr. Rian, Reitgjerdet Asyl. Flere kan ikke en gang ligge om natten, men må stå, da "Skjerstad" bare har plass til 250 passasjerer. Mange av lærerne er meget syke av lungabetendelse, mavesår, astma, bronchit, hjernehedning, sinnssyke. Der er to kloster for samtlige. Kjøkkenets kapasitet er kun til 250 og kan ikke makte forpleiningen på turen. Vannforsyningen er helt utilstrekkelig. Kapteinens fraskriver sig et hvert ansvar for reisen. Livbelter helt utilstrekkelig. Flere ønsker innmeldelse i lærersambandet. Foreslår lægeundersøkelse for samtlige lærere."

Samtidig sendte 30 havngitte prester følgende telegram til Terboven, Quisling og Skancke:

"I Jesu Kristi navn, i menneskelighetens navn må undertegnede prester be om barmhjertighet for de over 500 lærere som nu sendes nordover. Vi kan ikke tie til de lidelser som vi vet de gjennemgår. Ekkoet av dem vil gjelde over det hele land."

Protestene ble ikke tatt til følge. Transporten ble ikke stoppet. Nå lyder ekkoet over det hele land....

Da en Wilhelmsen-båt nylig måtte ankre opp ved svenskekysten for å avvente bording av svensk militær som skulle forsegle antiluftskytsen ombord, nytet 8 mann av besetningen sig av høvet til å ta en av skibets gigger og ro inn til svenskekysten, hvor de kom sig i sikkerhet.

I Rotterdam finnes det en bydel som populært kalles "kineserbyen". Årsaken er - selvsagt - at det mest bor kinesere i disse kvartalene. På grunn av gjentatte forsvinningsnumre, er det nå blitt forbudt for medlemmer av den tyske vernemakten å ferdes i denne bydelen etter mørkets frembrudd. En stor del av besetningen på en japansk båt forsvant sporløst da de våget sig inn i løvens hule for en tid siden.

Norske båter som trafikkerer hollandske havner, forteller at de stadig får besøk av vesentlig norske familier som ber om å få kjøpt litt mat av skipets beholdning. Forsyningssituasjonen innen landet er nesten helt uholdbar og det er nevnt at en alminnelig norsk fettsild er blitt betalt med 2 kroner av hollendere som ikke har ant hvor de skulle oppdrive middagsmat fra. Vi håper innerlig at det ikke finnes mange norske sjøfolk som utnytter dette, men at de forsøker å dele det de har så godt som mulig med våre ledelsesfeller i Holland og andre okkuperte land.

Hvordan protestresolusjoner blir til.

nen hver av oss vil ha merket at avisene nu gjengir en rekke såkalte "protestresolusjoner" mot lærernes "fedrelandsfiendtlige" opptrøden. Vi tror derfor det kan ha en viss interesse å få et lite innblikk i hvordan disse protestene blir til. Vi lar igjen dokumentet tale og gjengir følgende sirkulære fra en fylkespropagandaavdeling til kretspropagandaledere, lagførere og propagandaledere:

"Ad protestresolusjon i forbindelse med lærernes aksjon.

Som det vil være bekjent for publikum har en liten klikk kommunistiske (?) lærere igangsatt en fullstendig ansvarslös aksjon i våre skoler, og de søker nu, etter oppdrag fra Sovjet (?), å påvirke andre godtroende og tankeløse lærere til å delta i sin landsforråderske og samfundsskadelige aksjon.

I den anledning er det ønskelig at samtlige NS lag i hovedorganisasjonen og særorganisasjonene avfatter og vedtar på førstkommande møte de avholder en protestresolusjon mot lærernes ansvarslös og landsskadelige opptrøden. Resolusjonen stilles til Kirkedepartementet, men sendes til fylkespropagandaavdelingen, Stortingsgaten 26-5. Resolusjonen vedtas med akklamasjon (håndklapp).

Kretspropagandalederen skal overvåke at disse resolusjonene snarest bringes i orden. Et par av medlemmene i lagsstabben bekrefter under resolusjonen at den er vedtatt enstemmig ved akklamasjon.

Heil og Sæl
Ørnulf Myklebust
Fylkespropagandaleder.

Kommentarene gir sig selv.

Biskop Berggrav

sitter fremdeles arrestert på sitt landsted i Asker, under stadig oppsyn av tyske politisoldater. En melding om at han skulle være frigitt, er antagelig spredt ut av n.s. for å komme på den folkeopinjonen som stadig sterke har forlangt at biskop Berggrav skulle settes på fri fot igjen.

Avskjedigede prester

Vi bringer her en liste over prester som med sikkerhet vites avskjediget på grunn av at de har reist sig mot Quisling-tyranniet. Listen kunne sikkert gjøres lengre, men på grunn av kommunikasjonsforholdene vil det ta tid før vi får listen ajour-ført. Her er den foreløbige:

Pastor Edvin, Oslo, pastor Roslef, Oslo, Andr. Jacobsen, Fåberg, Knudsen, Langesund, Georg Møller, Skien, Agnar Sandvik, Vinje, Bernh, Meyer, Bergen, kapellan Røed, Bergen, kapellan Scheie, Bergen, Totland, Årstad, Riisnæs, Bergen, Høyem, Stjordal, Böckmann, Tromsø, Astrup, Bergen, og domprost Knu sen, Bergen. Böckmann og domprost Knudsen har desuten fått pålegg om å flytte fra den landsdel hvor de hittil har hatt sitt virke. Videre er følgende prester avskjediget:

Fjeldbu, Trondheim, Jervell, Hamar, Bastiansen, Oslo, Carlsen, Østre Aker, H. C. Christie, Oslo, Riise Hansen, Røa ved Oslo, Odmar, Oslo, Gjesdal, Holla, Johnsen, Søndre Odal, Nissen, Lier, Paulsen, Modum, Martinussen, Bergen, H. E. Wisloff, Oslo, og Ragnv. Indrebø, Oslo.

"Kjempende menighet..."

Som en ser av listen, er det gått særlig hårt utover Oslo- og Bergensprestene. En av de avskjedigede Bergensprester innledet sin siste preken med følgende enkle, men manende ord:

"Kjempende menighet..."

En som var til stede forteller at det var rent som om menigheten (kirken var stappfull) ranket sig i ryggen ved prestens treffende innledning. Kjempende menigheter bører i dag sin del av byrdene i den norske frihetskampen, den kampen som skal gi oss landet tilbake, frelst og fritt og befridd for alle fremmede elementer.

Kjempende menigheter! Vi hilser dere velkommen som soldater i den norske

FRIHETSHÆR.

-88-

Frithjof Nansens hustru, som er bosatt i nærheten av Oslo, har den 21. februar 1942 sendt Vidkun Quisling personlig et brev, der hun protesterer mot at Quisling og n.s. tar Frithjof Nansens navn forfengelig ved å bruke det i agitasjonen til fordel for n.s.

Hun understreker at hadde hennes mann levet nu, ville han - etter det kjennskap hun har til ham - ikke på et eneste punkt ha vært enig med den politikk Quisling og n.s. fører i dag. For å vise dette, siterer hun bl.a. et avsnitt fra en av Nansens bøker der det bl. a. heter at "den tid kan komme, da Russland materielt vil redde hele verden".

Statsminister Nygårdsvold

er reist til U.S.A. med spesielle oppdrag. Han kom til New York sist fredag og reiste straks videre til Washington. Under sitt opphold i U.S.A. skal han ellers besøke forskjellige treningsleirer og større norske centra. 17. mai taler han i Minneapolis.

En XXXX offisiell melding

fra Vichy innrømmer at det i april er blitt skutt 124 franskmenn, anklaget for overfall på tyske soldater, sabotasjehandlinger m.v.. I samme tidsrom er 13 hollendere falt som offer for tyske eksekusjonspeletonger.

Av de førsterkningene

tyskerne for øyeblikket sender frem til Sovjet-fronten, regner en med at omlag 900,000 er gutter mellom 17 og 18 år. Omlag en halv million mann er eldre folk som er tatt direkte bort fra sitt arbeid i rustningsfabrikkene

Den canadiske marine

er i dag 10 ganger større enn i 1939 og teller nu omlag 400 skib.

Skolegutter

og piker på 15 år innkalles nu til landbruksarbeid i Tyskland. Nasjonens behov må gå foran barnas utvikling og utdannelse, heter det i den offisielle meldingen, og skolene er i samsvar med dette blitt stengt til utgangen av oktober.

Vicepresident Wallace, U.S.A.:

"Vi skal i år bygge mer enn noe annet land har drømt om." Takk!

Franske fanger

Tyskland blir nu frigitt for å delta i det franske eller tyske produktionslivet.

Fra Frankrike og Belgia

er tyskerne mottatt adskillige millioner ubrukbarer geværpatroner. Det er selvsagt innledet undersøkelser for å komme sporet etter sabotørene.

den britiske kringkastingen

r det blitt rettet en henvendelse til den franske kystbefolkingen. Den blir gjort merksam på at strandhuggene muligens vil fortsette i tiden fremover, og at sivilbefolkingen muligens kan hjelpe de allierte troppene under disse operasjonene, men en blir samtidig bedt om å opptre med den største forsiktighet, slik at ikke tyskerne får høve til å gripe til terror-anglanger mot befolkningen i sin helhet.

også den norske kystbefolkingen kan ha fordel av å legge sig denne henvenselsen på sinne.

Ester vanlig Tysklandsmønster har Quisling innført noe som han kaller "Arbeidets Festdag". Den skal i alminnelighet feires 1. mai, forteller han, men i år passer det best å ta den 2. mai, slik at det tyske produksjons-

livet ikke går tapt av mer enn en halv arbeidsdag.

Det er mulig at nazistene, i all fall enkelte steder, vil forsøke sig med arrangementer i stil med dem som ble avviklet 1. februar. Parolen er derfor klar: Alle arrangementer skal boikottes. Gater og torv, hvor det mått bli arrangert oppmarsjer, skal holdes tomme for alle gode nordmenn!

Krigsnytt:

Fra fronten i øst er det i den siste uken bare blitt meldt om lokale kamper. Det er tydelig at snelgisinga legger en demper på alle operasjoner, og at "Kong Mudder og Søle" for øyeblikket er den dominerende herre langs den største del av fronten.

De lokale kampene finner fortrinnsvis sted fra Ilmensjøen og nordover til Murmansk, men bortsett fra de nesten lakoniske meldinger om lokal fremgang for russerne, foreligger det ingen opplysninger som kan gi en antydning av frontbevegelsene. Fra Staraja Russa-fronten foreligger det dog en melding om at russerne har inntatt nøkkelstillingen Baroff.

I luften beholder russerne overtaget og i uken som gikk ble det skutt 227 tyske fly mot 78 russiske. I Nordishavet har russiske flåteeenheter set flere tyske transportskip.

Pa Libova: Det er meldt om en livlig patruljevirksomhet, men ellers er alt rolig.

I Det fjerne Østen: Det er også relativt rolig. Burma er fremdeles den gyldne umntagelsen. Her har japanerne fortsatt fremgangen, og det synes nu som om de har planer å utflankere de alliertes stillinger. Tiden får vise om det vil lykkes.

Regntiden nærmer seg. Ved New Guinea har allierte fly senket et japansk transportskip. Festningen Corregidor fortsetter motstanden mot japanerne på Filippinene. Hollandske geriljastyrker fortsetter kampene på Timor, Java og Sumatra.

Det engelske flyvevånet: Fortsetter sine planmessige flyvetokter mot tyske industricentra og havnebyer. Rostock, en av de viktigste utskibningshavner for materiell til fronten, har hatt besøk 4 netter på rad, og det er blitt anrettet store ødeleggelsjer i havna og på de store Henkel flyfabrikker. Fotografier viser bl.a. at hele monteringshallen ved Henkel-fabrikken er styrtet sammen. Ellers er det rettet angrep mot Ruhr-distriket og mot en rekke franske Kanal-havner. Ved dagangrep er flyplasser og industrimål i Nord-Frankrike blitt belagt med bomber av største kaliber.

Den tyske krigsflåten: Bestående av "Admiral von Tirpitz", "Hipper", "Admiral von Scheer" og "Prins Eugen" ligger fremdeles i Trondheimsfjorden. Natt til tirsdag rettet engelske fly et kraftig angrep mot flåtebasen, men resultatet av angrepet er ikke kjent når dette skrives.

Det tyske flyvevånet: har vrt litt mer aktivt over England den siste uken og en rekke byer har vært utsatt for såkalte gjengjeldsesatak. Det er blitt anrettet en del materiell skade og et større antall sivipersoner er blitt drept.

En engelsk u-båt har torpedert et tysk skip utenfor Norske-kysten.

Nr. 34.

FRIHET

2299
42

6/5 1942, 34-

Det drives klappjakt

på "illegale" aviser og skrifter, og nazister og angivere snuser over alt for å få has på alt som har med NORSK propaganda å gjøre. Vi må derfor nok en gang innpronte våre lesere ALVORET i situasjonen.

Det plapres fremdeles alt for meget, enten for personlig reklames skyld eller i idiotisk uførstand. Ungdverdig prat, uforsiktig distribusjon og angivelse av kilder kan føre med sig de alvorligste konsekvenser, både for "skyldige" og "uskyldige", og normalt sig derfor ANGLERI.

Husk dette i fremtiden og unngå frem for alt n.s. og de stripete.

Utsatt.

Vi kan vel nu gå ut fra at myndighetene har stillet sine planer om et "Norges Arbeidssamband" i bero for en tid fremover. Det gir oss høve til å understreke at det nytter å gjøre motstand, og at vi sansynligvis kan takke lærerne og prestene for utsettelsen!

Nazistene hadde lagt alt til rette for å kunne holde det nye barnet over døpen på "Arbeidets Dag". Som leder for det nye sambandet var utpekt "sosialminister" Lippestad som etter programmet skulle ha båret barnet til døpen ved en tilstelning i Aulaen i Oslo den 2. mai, hvor så Quisling skulle holde dåpsstolen. Et såkalt representativt utvalg av arbeidsgivere og "tilitsmenn" for arbeiderne fra hele Sør-Norge skulle være til stede som "fadder", og gjennem hele agitasjonen skulle det gå som en rød tråd at døpen fant sted med alle de interesserte parters billigelse.

Det regnestykket n.s. hadde laget, gikk imidlertid ikke opp denne gangen. Det skal vi kanskje være glade for, men det må ikke gi oss grunnlag for å slappe av i arbeidet mot nazistene. Det skal være en spørre for hele vårt arbeid frem mot den dagen, da vi kan sette opp vårt regnestykke og få det til å stemme med vår facit. Det nytter å gjøre motstand.

1. mai

blev hele landet rystet opp av en melding om at 18 nordmenn var blitt skutt av tyskerne som represalie for et angivelig "snikmord" på to tyske Gestapo-offiserer utenfor Bergen. "Frihet" er, etter å ha innhentet de nødvendige opplysninger, i stand til å gi følgende skildring av det som fant sted:

En dag i begynnelsen av forrige uke kom en kar som utga seg for emmisær til Tellevåg utenfor Bergen. Han gikk rundt og pratet med folk og viste seg meget interessert i muligheten for å komme over Nordsjøen til England. Om sider fikk han et vink om at han ved å henvende seg i et hus på stedet kanskje kunne få den assistanse han etterlyste. I dette huset oppholdet sig nemlig to unge nordmenn som nettopp var kommet hjem etter et kortvarig opphold i England.

Det er ennu ikke klarlagt om "emmisaeren" rettet en henvendelse til de to unge nordmenn eller om han reiste tilbake til Bergen uten å ha snakket med dem. Tidlig søndag formiddag kom imidlertid noen tyske Gestapo-folk til Tellevåg og satte kursen for det huset hvor de to nordmenn oppholdt seg, og det var med ett klart for befolkningen at "emmisaeren" hadde vært en simpel angiver og at de to nordmenn skulle ~~arresteres~~ arresteres. Da tyskerne nærmet seg huset, ble imidlertid de to nordmenn oppmerksomme på dem, og fullt klar over hva de stod overfor, satte de seg til motverge i en åpen kamp. Under denne kampen var det at de to tyske gestapo-offiserer ble skutt. Samtidig blev den ene av de to nordmenn drept på stedet, mens den andre blev så hardt såret at han avgikk ved døden umiddelbart etter.

For å "hevne" de to gestapo-offiserene, ble det så gitt ordre om at 16 unge nordmenn, som var blitt arrestert da de forsøkte å reise over til England fra Ålesund, skulle skytes. Videre blev omlag hele tettbebyggelsen i Tellevåg, omlag 70 hus, svidd av og ~~skyttes~~ ca. 300 personer av den lokale befolkning arrestert og ført til Bergen, d.v.s. nesten hele befolkningen unntatt de minste barna og de aller eldste voksne.

Tyskerne hadde skrevet et nytt blad i den norsk-tyske "vennskaps-saga".

Ny n.s.taktikk.

Etter et Norsk Arkitektforbund etter Terbovens berømmelige "stortingstale" fikk innsaft en kommissarisk formann sammen med de 42 andre yrkesorganisasjonene i landet vårt, forlot arkitektene - som medlemmene av andre yrker mannevnt sitt forbund for på den måten å protestere mot "nyordningen". Senere har arkitektforbundet hattet i vei under sin kommissariske ledelse, men nu ser det ut til at n.s. vil forske å blåse nytt liv i de gamle rullene, og det er symptomatisk at de har valgt en annen taktikk enn den de har fulgt overfor enkelte andre yrker.

Til samtlige fylkesmenn er det nemlig blitt sendt en liste over "medlemmer av Norges Arkitektforbund". Fylkesmennene har igjen sendt listen videre til ordførere og andre som har med offentlig byggevirksomhet å gjøre og pålagt dem i påkommende tilfelle utelukkende å söke den arkitekthjelp de mätte behøve blant listens navn. Hensikten er klar: arkitektene skal presses tilbake til sitt forbund ved truselen om at de ellers ikke ville få noen offentlige arbeidsoppgaver.

Denne listen er imidlertid verd et helt kapitel for sig. Den rummer i alt 70 personer. Det er innen en så liten stand som arkitektene et utrolig stort antall (det svarer omtrent til 20 prosent av samtlige arkitekter i landet), og vi har derfor søkt nærmere opplysninger om de personer som står oppført på listen. Våre undersøkelser har foreløpig gitt følgende resultat:

10 stkr. har ikke stått i N.A.L. fordi de ikke tilfredsstiller de alminnelige betingelser for opptagelse.

5 " oppholdt sig - for de føres vedkommende i utlandet (antagelig i kamp med tyskere og quislinger), mens den femte satt i kontrajonsleiren på Grini.

14 " er oppført til tross for at de har bekreftet, gjentatt og fastholdt sin utmeldelse.

2 " har ikke meldt sig ut av det gamle forbund, men har uttrykkelig meddelt at de ikke ønsker å gå inn i det nye.

9 " har - som bekledende offentlig stilling - trost det riktigst å forholde seg helt passive.

2 " var "aldersmedlemmer" i N.A.L., d.v.s. innbudte passive.

3 " har aldri arbeidet eller har i årevis vart ute av yrket.

Av listens 70 navn kan en altså stryke de 45 som feilaktig oppført, og det gjenstår 25 navn. Av disse er det dog bare 15 som vites eller antas å tilhøre n.s. De øvrige 10 har vi ikke kunnet få nærmere opplysninger om, men da det er mulig at de hører til den forakelige rasen som ikke før tone rent flagg, skal vi fortsette våre undersøkelser for å få hele situasjonen klarlagt. I mellomtiden bringer vi navnene på de 15 arkitekter som vites eller antas å tilhøre n.s.:

Håkon Birkelund, Oslo, Holger Bratlie, Oslo, K. M. Dahn, Trondheim, Eir. Eikrann, Oslo, Holger Hansen, Oslo, Thor Hovi, Tønsberg, Anth. B. Kielland, Bergen, H. D. Løvenskjöld, Elverum, Sv. Mæsen, Bergen, Fred. Minsås, Oslo, Eugen Nielsen, Oslo, Trygve Nissen, Bestun, F.W. Rode, Oslo, (landsleder), F. W. Schultz, Oslo, og Oddvar Tryti, Bergen. - Disse arkitektene skal alt så blokeres for all fremtid.

Forleden

var en transport med russiske fanger på vei fra Oslo til Hamar. Toget stoppet på Stange stasjon og her så russerne i 2 vogner sitt snitt til å romme. De kom sig inn i skogen og forsvant, men senere er ~~MMK~~ enkelte av dem blitt tatt igjen, bl.a. 6 ved Eidsvold. Vi håper imidlertid at storparten greidde å ta seg frem til Sverige.

VARDEN i Skien er en avis som er god til å få forstand av. i en artikkel den 23. april fortelles det bl.a. om et "Foreldremøte med protest mot lærlene". Av artikkelen går det frem at 1 - sier og skriver en - forelder (rettere sagt: en mann) var møtt frem. Resolusjonen ble imidlertid vedtatt med akklamasjon av den fremmøte, og vi kan tenke oss at han også applauderte genske livlig, slik at resolusjonen virkelig ble et uttrykk for "folkets røst".

Nr. 34.

FRIHET

6/5 1942.

Det drives klappjakt

på "illégale" aviser og skrifter, og nazister og engivere snuser over alt for å få has på alt som har med NORSK propagande å gjøre. Vi må derfor nok en gang innpronte våre lesere ALVORET i situasjonen.

Det plepkes fremdeles alt for meget, enten for personlig reklames skyld eller i idiotisk uforstånd. Unødvendig prat, uforsiktig distribusjon og angivelse av kilder kan føre med sig de elvorligste konsekvenser, både for "skyldige" og "uskyldige", og nærmest sig derfor ANGLIVELIG.

Husk dette i fremtiden og unngå frem for alt n.s. og de stripete.

Utsett.

En kan vel nu gå ut fra at myndighetene har stillet sine planer om et "Norges Arbeidssamband" i bero for en tid fremover. Det gir oss hove til å understreke at det nytter å gjøre motstand, og at vi sansynligvis kan takke lærerne og prestene for utsettelsen!

Nazistene hadde lagt alt til rette for å kunne holde det nye barnet over døpen på "Arbeidets Dag". Som leder for det nye sambandet var utpekt "sosialminister" Lippestad som etter programmet skulle ha båret barnet til døpen ved en tilstelning i Aulaen i Oslo den 2. mai, hvor så quisling skulle holde døpsdelen. Et såkalt representativt utvalg av arbeidsgivere og "tilhirmsmenn" for arbeiderne fra hele Sør-Norge skulle være til stede som "faddere", og gjennem hele agitasjonen skulle det gå som en rød tråd at open fant sted med alle de interesserte partiers billigelse.

Det regnestykket n.s. hadde laget, gikk imidlertid ikke opp denne gangen. Det skal vi kanskje være glade for, men det må ikke gi oss grunnlag for å slappe av i arbeidet mot nazistene. Det skal være en spore for hele vårt arbeid frem mot den dagen, da vi kan sette opp vårt regnestykke og få det til å stemme med vår facit. Det nytter å gjøre motstand.

1. mai.

Blev hele landet rystet opp av en melding om at 18 nordmenn var blitt skutt av tyskerne som represalie for et angivelig "snikmord" på to tyske Gestapo-offiserar utenfor Bergen. "Frihet" er, etter å ha innhentet de nødvendige opplyshninger, i stand til å gi følgende skildring av det som fant sted: En dag i begynnelsen av forrige uke kom en kar som utga sig for emmisær til Tellevåg utenfor Bergen. Han gikk rundt og pratet med folk og viste seg meget interessert i mulighetene for å komme over Nordsjøen til England. Omsider fikk han et vink om at han ved å henvende sig i et hus på stedet kanskje kunne få den assistanse han etterlyste. I dette huset oppholdet sig nemlig to unge nordmenn som nettopp var kommet hjem etter et kortvarig opphold i England.

Det er ennu ikke klariagt om "emmisæren" rettaten henvendelse til de to unge nordmenn eller om han reiste tilbake til Bergen uten å ha snakket med dem. Tidlig søndag formiddag kom imidlertid noen tyske Gestapo-folk til Tellevåg og satte kursen for det huset hvor de to nordmenn oppholdt sig, og det var med ett klart for befolkningen at "emmisæren" hadde vært en simpel angiver og at de to nordmenn skulle ~~MMK~~ arresteres. Da tyskerne nærmet sig huset, ble imidlertid de to nordmenn oppmerksomme på dem, og fullt klar over hva de stod overfor, satte de seg til móverge i en åpen kamp. Under denne kampen var det at de to tyske gestapooffiserer ble skutt. Samtidig blev den ene av de to nordmenn drept på stedet, mens den andre blev så hardt såret at han avgikk ved døden umiddelbart etter.

For å "hevne" de to gestapo-offiserene, ble det så gitt ordre om at 16 unge nordmenn, som var blitt arrestert da de forsøkte å reise over til England fra Ålesund, skulle skytes. Videre blev om lag hele tettbebyggelsen i Tellevåg, om lag 70 hus, svidd av og ~~MMK~~ ca. 300 personer av den lokale befolkning arrestert og ført til Bergen, d.v.s. nesten hele befolkningen unntatt de minste barna og de aller eldste voksne. Tyskerne hadde skrevet et nyt blad i den norsk-tyske "vennskaps-saga"!

Ny n.s.taktikk.

Etter at Norsk Arkitektforbund etter Terbovens berømmelige "stortingstale" fikk innsaft en kommissarisk formann sammen med de 42 andre yrkesorganisasjonene i landet vårt, forlot arkitektene - som medlemmene av andre yrker mannejevnt sitt forbund for på den måten å protestere mot "nyordningen". Senere har arkitektforbundet hattet i vei under sin kommissariske ledelse, men nu ser det ut til at n.s. vil forske å blåse nytt liv i de gamle rui- nene, og det er symptomatisk at de har valgt en annen taktikk enn den de har fulgt overfor enkelte andre yrker.

Til samtlige fylkesmenn er det nemlig blitt sendt en liste over "medlemmer av Norges Arkitektforbund". Fylkesmennene har igjen sendt listen videre til ordførere og andre som har med offentlig byggevirksomhet å gjøre og pålagt dem i påkommende tilfelle utelukkende å søke den arkitekthjelp de måtte behøve blant listens navn. Hensikten er klar: arkitektene skal presses tilbake til sitt forbund ved truselen om at de ellers ikke ville få noen offentlige arbeidsoppgaver.

Denne listen er imidlertid verd et helt kapitel for sig. Den rummer i alt 70 personer. Det er innen en så liten stand som arkitektene et utrolig stort antall (det svarer omrent til 20 prosent av samtlige arkitekter i landet), og vi har derfor søkt nærmere opplysninger om de personer som står oppført på listen. Våre undersøkelser har foreløpig gitt følgende resultat:

10 stk. har ikke stått i N.A.L. fordi de ikke tilfredsstiller de alminnelige betingelser for opptagelse.
5 " oppholdt sig - for de føres vedkommende i utlandet (antagelig i kamp med tyskere og quislinger), mens den femte satt i koncentrationsleiren på Grini.
14 " er oppført til tross for at de har bekreftet, gjentatt og fastholdt sin utmeldelse.
2 " har ikke meldt sig ut av det gamle forbund, men har uttrykkelig meddelt at de ikke ønsker å gå inn i det nye.
9 " har - som bekledende offentlig stilling - trodd det riktigst å forholde seg helt passive.
2 " var "aldersmedlemmer" i N.A.L., d.v.s. innbudte passive.
3 " har aldri arbeidet eller har i årevis vært ute av yrket.

Av listens 70 navn kan en altså stryke de 45 som feilaktig oppført, og det gjenstår 25 navn. Av disse er det dog bare 15 som vites eller antas å tilhøre n.s. De øvrige 10 har vi ikke kunnet få nærmere opplysninger om, men da det er mulig at de hører til den forakelige rasen som ikke tar tone rent flagg, skal vi fortsette våre undersøkelser for å få hele situasjonen klarlagt. I mellomtiden bringer vi navnene på de 15 arkitekter som vites eller antas å tilhøre n.s.:

Håkon Birkelund, Oslo, Holger Bratlie, Oslo, K. M. Dahn, Trondheim, Eir. Eikrann, Oslo, Holger Hansen, Oslo, Thor Hovi, Tønsberg, Anth. B. Kielland, Bergen, H. D. Løvenskjold, Elverum, Sv. Maesen, Bergen, Fred. Minsås, Oslo, Eugen Nielsen, Oslo, Trygve Nissen, Bestun, F.W. Rode, Oslo, (landsleder), F. W. Schultz, Oslo, og Oddvar Tryti, Bergen. - Disse arkitektene skal alt så blokeres for all fremtid.

Forleden

var en transport med russiske fanger på vei fra Oslo til Hamar. Toget stoppet på Stange stasjon og her så russerne i 2 vogner sitt snitt til å romme. De kom sig inn i skogen og forsvant, men senere er ~~MMK~~ enkelte av dem blitt tatt igjen, bl.a. 6 ved Eidsvold. Vi håper imidlertid at storparten greidde å ta seg frem til Sverige.

VARDEN i Skien er en avis som er god til å få forstand av. i en artikkel den 23. april fortelles det bl.a. om et "Foreldremøte med protest mot lærerne". Av artikkelen går det frem at 1 - sier og skriver en - forelder (rettere sagt: en mann) var møtt frem. Resolusjonen blev imidlertid vedtatt med akklamasjon av den fremmøte, og vi kan tenke oss at han også applauderte ganske livlig, slik at resolusjonen virkelig ble et uttrykk for "folkets røst".

Nr. 34.

FRIHET

6/5 1942

Det drives klappjakt

på "illégjele" aviser og skrifter, og nazister og angivere snuser over alt for å få has på alt som har med NORSK propaganda å gjøre. Vi må derfor nok en gang innpronte våre leseres ALVORET i situasjonen.

Det plapres fremdeles alt for meget, enten for personlig reklames skyld eller i idiotisk uforstånd. Ungtvidig prat, uforsiktig distribusjon og angivelse av kilder kan føre med sig de alvorligste konsekvenser, både for "skyldige" og "uskyldige", og normalt sig derfor ANGLERI. Husk dette i fremtiden og unngå frem for alt n.s. og de stripete.

Utsett.

En kan vel nu gå ut fra at myndighetene har stillet sine planer om et "Norges Arbeidssamband" i bero for en tid fremover. Det gir oss høye til å understreke at det nytter å gjøre motstand, og at vi sansynligvis kan takke lærerne og prestene for utsettelsen!

Nazistene hadde lagt alt til rette for å kunne holde det nye barnet over døpen på "Arbeidets Dag". Som leder for det nye sambandet var utpekt "sosialminister" Lippestad som etter programmet skulle ha båret barnet til dåpen ved en tilstelning i Aulaen i Oslo den 2. mai, hvor så quisling skulle holde dåpstalen. Et såkalt representativt utvalg av arbeidsgivere og "tilittemenn" for arbeiderne fra hele Sør-Norge skulle være til stede som "fadder", og gjenmem hele agitasjonen skulle det gå som en rød tråd at døpen fant sted med alle de interesserte partiers billigelse.

Det regnestykket n.s. hadde laget, gikk imidlertid ikke opp denne gangen. Det skal vi kanskje være glade for, men det må ikke gi oss grunnlag for å slappe av i arbeidet mot nazistene. Det skal være en spore for hele vårt arbeid frem mot den dagen, da vi kan sette opp vårt regnestykke og få det til å stemme med vår facit. Det nytter å gjøre motstand.

1. mai.

blev hele landet rystet opp av en melding om at 18 nordmenn var blitt skutt av tyskerne som represalie for et angivelig "snikmord" på to tyske Gestapo-offiserer utenfor Bergen. "Frihet" er, etter å ha innhentet de nødvendige opplysninger, i stand til å gi følgende skildring av det som fant sted: En dag i begynnelsen av forrige uke kom en kar som utga sig for emmisær til Tellevåg utenfor Bergen. Han gikk rundt og pratet med folk og viste seg meget interessert i mulighetene for å komme over Nordsjøen til England. Om sider fikk han et vink om at han ved å henvende sig i et hus på stedet kanskje kunne få den assistanse han etterlyste. I dette huset oppholdt det sig nemlig to unge nordmenn som nettopp var kommet hjem etter et kortvarig opphold i England.

Det er ennu ikke klarlagt om "emmisæren" rettet en henvendelse til de to unge nordmenn eller om han reiste tilbake til Bergen uten å ha snakket med dem. Tidlig søndag formiddag kom imidlertid noen tyske Gestapo-folk til Tellevåg og satte kursen for det huset hvor de to nordmenn oppholdt sig, og det var med ett klart for befolkningen at "emmisæren" hadde vært en simpel angiver og at de to nordmenn skulle ~~XXXXXXXXXX~~ arresteres. Da tyskerne nærmet sig huset, ble imidlertid de to nordmenn oppmerksomme på dem, og fullt klar over hva de stod overfor, satte de seg til motverge i en åpen kamp. Under denne kampen var det at de to tyske gestapooffiserer ble skutt. Samtidig blev den ene av de to nordmenn drept på stedet, mens den andre blev så hardt såret at han avdøde umiddelbart etter.

For å "hevne" de to gestapo-offiserene, blev det så gitt ordre om at 16 unge nordmenn, som var blitt arrestert da de forsøkte å reise over til England fra Ålesund, skulle skytes. Videre blev omlag hele tettbebyggelsen i Tellevåg, omlag 70 hus, svodd av og ~~XXXXXXXXXX~~ ca. 300 personer av den lokale befolkning arrestert og ført til Bergen, d.v.s. nesten hele befolkningen unntatt de minste barna og de aller eldste voksne. Tyskerne hadde skrevet et nytt blad i den norske-tyske "vennskaps-saga"!

N.Y. n.s. taktikk.

Etter at Norsk Arkitektforbund etter Terbovens berømmede "stortingstale" fikk innsatt en kommissarisk formann sammen med de 42 andre yrkesorganisasjonene i landet vårt, forlot arkitektene - som medlemmene av andre yrker mannevnt sitt forbund for på den måten å protestere mot "nyordningen". Såriør har arkitektforbundet hattet i vei under sin kommissariske ledelse, men nu ser det ut til at n.s. vil forsøke å blåse nytt liv i de gamle ruijnene, og det er symptomatisk at de har valgt en annen taktikk enn den de har følgt overfor enkelte andre yrker.

Til samtlige fylkesmenn er det nemlig blitt sendt en liste over "medlemmer av Norges Arkitektforbund". Fylkesmennene har igjen sendt listen videre til ordførere og andre som har med offentlig byggevirksomhet å gjøre og pålagt dem i påkommende tilfelle utelukkende å søke den arkitekthjelp de måtte behøve blant listens navn. Hensikten er klar: arkitektene skal presses tilbake til sitt forbund ved truselen om at de ellers ikke ville få noen offentlige arbeidsoppgaver.

Denne listen er imidlertid verd et helt kapitel for sig. Den rummer i alt 70 personer. Det er innen en så liten stand som arkitektene et utrolig stort antall (det svarer omtrent til 20 prosent av samtlige arkitekter i landet), og vi har derfor søkt nærmere opplysninger om de personer som står oppført på listen. Våre undersøkelser har føreløbig gitt følgende resultater:

lo. stkr. har ikke stått i N.A.L. fordi de ikke tilfredsstiller de alminnelige betingelser for opptagelse.

5 " oppholdt sig - for de føres vedkommende i utlandet (antagelig i kamp med tyskere og quislinger), mens den femte satt i konsensjonsleiren på Grini.

14 " er oppført til tross for at de har bekreftet, gjentatt og fastholdt sin utmeldelse.

2 " har ikke meldt seg ut av det gamle forbund, men har uttrykkelig meddelt at de ikke ønsker å gå inn i det nye.

9 " har - som bekledende offentlig stilling - trost det riktigst å forholde sig helt passive.

2 " var "aldersmedlemmer" i N.A.L., d.v.s. innbudte passive.

3 " har aldri arbeidet eller har i ørrevis vært ute av yrket.

Av listens 70 navn kan en altså stryke de 45 som feilaktig oppført, og det gjenstår 25 navn. Av disse er det dog bare 15 som vites eller antas å tilhøre n.s. De øvrige 10 har vi ikke kunnnet få nærmere opplysninger om, men da det er mulig at de hører til den foraktelige rasen som ikke før tone rent flagg, skal vi fortsette våre undersøkelser for å få hele situasjonen klarlagt. I mellentiden bringer vi navnene på de 15 arkitekter som vites eller antas å tilhøre n.s.:

Håkon Birkeland, Oslo, Holger Bratlie, Oslo, K. M. Dahn, Trondheim, Eir. Eikram, Oslo, Holger Hansen, Oslo, Thor Hovi, Tønsberg, Anth. B. Kielland, Bergen, H. D. Løvenskjold, Elverum, Sv. Madsen, Bergen, Fred. Minsås, Oslo, Eugen Nielsen, Oslo, Trygve Nissen, Bestun, F.W. Rode, Oslo, (landsleder), F. W. Schultz, Oslo, og Oddvar Tryti, Bergen. - Disse arkitektene skal altså blokeres for all fremtid.

Forleden:

var en transport med russiske fanger på vei fra Oslo til Hamar. Toget stoppet på Stange stasjon og her så russerne i 2 vogner sitt snitt til å romme. De kom sig inn i skogen og forsvant, men senere er ~~NKK~~ enkelte av dem blitt tatt igjen, bl.a. 6 ved Eidsvold. Vi håper imidlertid at storparten greidde å ta seg frem til Sverige.

VARDEN i Skien er en avis som er god til å få forstand av. i en artikkel den 23. april fortelles det bl.a. om et "Foreldremøte med protest mot la-rerne". Av artikkelen går det frem at 1 - sier og skriver en - forelder (retttere sagt: en mann) var møtt frem. Resolusjonen ble imidlertid vedtatt med akklamasjon av den fremmøtte, og vi kan tenke oss at han også applauderte ganske livlig, slik at resolusjonen virkelig ble et uttrykk for "folkets røst".

Russiske flygnytt.

Russerne beholder initiativet på alle viktigere frontavsnitt, enda om tykrene, særlig på midtfronten, forsøker sig med sprede fremstøt. På sydfronten ser det nu ut til å komme ny fart i operasjonene. En melding forteller at russerne har utbedret sine stillinger ganske betraktelig, men da det ennå ikke foreligger noen detaljer, kan det ikke sies noe nærmere om hvor russerne har presset sig lengst frem. Det er imidlertid sansynlig at det er tale om kilebøygelses mellom Charkow og Taganrog og i Kursk-avsnittet. Russisk infanteri har også hatt endel fremgang i Brjansk-avsnittet, og fra Leningradfronten foreligger det meldinger om at tyskerne på dette avsnittet mistet hele 58,000 mann i løpet av april måned. Langs hele finskefronten fortsetter den intense kampvirksomheten som blev innledd ved fremstøtet i Swir-sektoren. Kampene er særlig hardnakke på Salla-fronten og i Murmansk-fronten, men meget tyder på at det som hittil er skjedd, bare er opptakten til enda større operasjoner. I Nordishavet har russerne senket et tysk transportskip på 9000 tonn. - "Den røde Stjerne" melder at det i vinter ikke er satt inn nye flytyper fra tysk side på østfronten. Tyskerne har måttet sette dem inn i vest for å bekjempe de britiske bombefly, og på den måten har russerne fått en velkommen avlastning som har tillatt dem å arbeide opp flyreserver til senere bruk.

Fra fronten i Libya

foreligger det meldinger om en nervøs patruljeaktivitet fra begge sider. I luften har det vært relativt rolig på grunn av dårlige værforhold, og den siste ukes luftangrep mot Malta har ikke vært så kraftige som vanlig.

I Det fjerne Østen

har japanerne fortsatt fremgangen på Burma-fronten. Etter at Mandalay er tatt, fortsetter fremrykningen i retning av den indiske grense. Den japanske oppmarsjen foregår fra 3 utgangspunkter og stillingen er derfor noe forvirret, men det ser ut til at bare monsunen kan redde de allierte fra et fullstendig nederlag i Burma. - Fra de øvrige krigsfelter i Det fjerne Østen foreligger ingen meldinger av betydning.

Det britiske flyvåpen

holder farten og takten i sine bombeangrep over Tyskland og de besatte områder. Hamburg og Stuttgart har vært de fornemste målene i Tyskland og i de besatte områdene har franske kanalhavner og Skodaverkene i Tsjekkoslovakia hatt gjentatte besøk den siste uken. Det har også vært en viss aktivitet langs norskekysten, hvor skibsmål og forskjellige mål på land er blitt angrepet med godt resultat.

De nøytrale aviskorrespondentene i Tyskland har fremdeles ikke fått lov til å besøke Rostock, hvor det ikke skal finnes et eneste hus som er ubesørt av de engelske angrepene. De engelske aviser offentliggjør imidlerti fotografier som viser litt av skadene på de berømte Heinkel flyverker. I den store hovedmontasjehallen, som er 110 meter ~~XXX~~ lang og 60 meter bred er der et ~~XXXXX~~ hull på 24 meter og 2 hull på hver 20 meter. Rundt selve fabrikken ser en om lag 70 flykropper som er blitt dradd ut under opprydningsarbeidet. Flyene er selv sagt nesten helt ødelagte. Fotografier, som er opptatt etter angrepet på diekålmotorverkene i Augsburg viser at det er oppnådd flere fulltreffere i hovedhallen som er 208 meter lang og 87 meter bred. Det største hullet er 3c meter i diameter.

Det tyske flyvåpenet

har fortsatt sine såkalte gjengjeldsesangrep mot engelske byer. I et angrep på den lille katredalbyen Exeter deltok det 30 fly. 5 av dem ble skutt ned over England og 2 under tilbakeflyvningen. Den tyske kringkastning meddelte onsdag at Tyskland i løpet av april hadde mistet 45 fly over England. Engelskennene selv har imidlertid bare meddelt at det er blitt skutt ned 25 tyske fly over England i dette tidsrommet. Dagens spørsmål blir: - Hjem er det som har skutt ned de øvrige 20?

21
35

14/5 1942.

1942

Nr. 35

F R I H E T

Nazistenes behandling

av de norske lærere vekker avsky over hele den siviliserte verden, noe som tydelig kommer frem i en hilsen fra den britiske undervisningsminister til de norske lærerne. Det svenske lærerforbund og lærerinneforbund har vedtatt en resolusjon, der de i menneskehets navn protesterer mot det barbariske lærerne var gjenstand for under transporten med d/s "Skjærstad". Fhv. utviklingsminister Sandler mintes i en tale i Gävle fredag de tapre norske læreres kamp og de 18 som ble skutt av tyskerne 30. april og bad forsamlingen bøie sine hoder i sorg med broderfolket. Den svenske sosialministeren har i en tale understreket at det overveldende flertall av det norske folk avskyer den klikken som i dag sitter med statsmakten. Da han hyllet de norske lærerne, hilste forsamlingen han med stormende applaus.

Dagens replikker i nervekrigen:

Admiral Stark: -Vi skal knuse Hitler. Han hadde utsippet. I dag er det vi som bestemmer hvor vi skal slå til.

Sir Stafford Cripps: Vår tid er snart inne og da slår vi til for fullt.

Engelske og sør-afrikanske

her innledet en aksjon mot Madagaskar for å sikre sig kontrollen over den strategisk meget viktige øya. Aksjonen er mer et defensivt enn et offensivt tiltak, og må sees på bakgrunn av utviklingen på Burmafronten og de japanske flåteoperasjoner i Den bengalske Bukt. - Det har vært antydet at den japanske flåten, som for øyeblikket er forsvunnet fra de indiske farvann, skulle være på vei til Madagaskar. I så fall har altså de allierte vært litt hurtigere ute, men det kan jo bli spørsmål om å kunne holde det de har tatt.

Det tyske slagskip "Scharnhorst" ligger fremdeles i Kiel for reparasjon. "Gneisenau" ligger i Gdynia med hele fordekket og banjeren revet opp og i Trondheimsfjorden ligger "Prins Eugen" med hele akterdekket opprevet. Den tyske overkommando meddelte mandag at det var skutt 72 hollendere.

Siden Italia kom med i krigen, er det blitt senket 1,25 mill. tonn aksess-tonnasje i Middelhavet.

Den norske regjeringa i London har sendt et kondolansetelegram til Danmarks konge i samband med Stauningss død.

Søndag ble det sjøsatt 6 destroyere fra et enkelt verft i U.S.A. 4 av dem gikk av stabelen i løpet av en time, og samtlige gikk av stabelen med dampen opp.

Det er kommet australske fly og flyvere til Grønland. Amerikanske flåtestyrker opererer for tiden i Stillehavet, Det indiske Hav, Atlanterhavet, de arktiske hav og i Middelhavet. Amerikanske fly har forsterket garnisonen på Malta.

Den franske generalen Giraud, som flyktet fra en tysk krigsfangeleir, kom sig i god bensin over grensen til Sveits. Bare noen innvidde vet hvor han oppholder seg i dag.

Admiral Riiser-Larsen har fått det engelske Kommandør-kors - en meget høy utmerkelse innen flyvevåpenet.

Kronprins Olav og kronprinsesse Märtha er for tiden på en foredragsreise i U.S.A.

Tyskerne har på 6 uker hatt ute 3 fredsfølere, 1 gjennom Sveits, 1 gjennom Tyrkia og 1 gjennom Sverige. Den siste kom så langt at den blev behandlet i London, men kontant avvist.

Under luftkamper over Burmafronten har amerikanske flyvere skutt ned 22 av 24 japanske fly uten å miste en eneste maskin.

Mar-en-tysk avis etter møtet mellom Hitler og Mussolini i Salzburg skriver at Italia ikke vil slutte noen separatfred, kan det ikke bety stort annet at Musse har lekt med tanken, men at Hitler har fått ham fra den.

Skolestriden

går kanskje inn i en roligere fase i og med at lærerne får høye til å fortsette sitt skolearbeid, samtidig som de opprettholder sin vegring mot å slutte seg til Lærersambandet.

Vi må imidlertid være forberedt på at tilbaketoget fra myndighetenes side kan være et foreløpig sjakktrekk, og at det vil bli innledd et forsterket angrep mot lærerne og skolen så snart sinnene er falt litt til ro og opinionen kan synes avsvekket. **KMXXXXXX** Foreldre og elever må derfor fortsatt slutte opp om skolen og lærerne, slik at fronten kan holdes urokket gjennom de stormene som kan ventes. Retningslinjene for dagen er klare nok: Alle krav fra myndighetene som tar sikte på en nazifisering av skolen må avvises, samtidig som alt settes inn på å få frigitt de lærere som er blitt arrestert på grunn av at de har varetatt barnas - ja, hele folkets interesser.

Kirkestrider

er tilsynslatende inne i et dødvanne. For en tid siden kom en kirkelelagsjøn fra Tyskland - sammensatt av 3 geistlige - og opptok forhandlinger med professorene Hallesby og Vold ved Menighetsfakultetet for om mulig å få i stand et forlik mellom kirken og statsmyndighetene. Fra norsk side blev det under konferansene presisert at det bare fantes et grunnlag for en bilegging av striden: Alle tiltak fra statsmyndighetenes side som var truffet fra og med avskjedigelsen av landets biskopper, måtte tilbakekalles - d.v.s. at statsmyndighetene måtte vise sin gode vilje til forhandlinger ved å innsette biskopene i sine gamle embeder og tilbakekalles alle tiltak som ellers var truffet overfor kirken siden biskopene blev avsatt. Samtidig måtte det kreves at biskop Berggrav fikk høye til å delta i de forhandlinger som måtte bli tatt opp etter at statsmyndighetene hadde lagt til rette grunnlaget for disse forhandlinger.

Etter å ha fått presisert det norske standpunktet, fant de tyske geistlige at de ikke kunne foreta seg noe mer, og de er derfor vendt tilbake til Berlin for å avgi rapport. - Slik står altså partene i dag.

Norges Lærersamband

Vi bringer her en liste over antall lærere og antall medlemmer i Lærersambandet fra noen norske byer. Første tall er antall lærere i vedkommende by og det annet antall lærere, innmeldt i Lærersambandet:

Arendal 43-2, Porsgrunn 28-0, Notodden 22-0, Moss 36-1, Vadso 11-3, Risør 11-0, Brevik 10-2, Egersund 13-0, Larvik 35-0, Tønsberg 40-0, Oslo 701-31, Kragerø 12-2, Skien 52-1, Langesund 7-2, Haugesund 69-5, Farsund 7-0, Kristiansand 83-0, Stavanger 190-7, Brønnøysund 5-2, Mo i Rana 5-1, Bodø 18-2, Harstad 14-1, Hønefoss 14-1, Drammen 85-2, Sandefjord 19-0, Svelvik 6-1, Sarpsborg 39-6, Fredrikstad 49-1, Halden 27-1, Roros 97-9, Aker 377-17, Trondheim 175-9 og Steinkjer 11-1. En foreløpig melding fra Nidaros skoleinspektør forteller at i direktørens 55 kommuner har alle lærerne i 26 kommuner meldt fra at de ikke vil stå i lærersambandet.

Hitlers siste tale

Leser man et ordrett referat av Hitlers siste tale i riksdagen, får man et avslørende inntrykk av humbugen i N.T.B.s telegramtjeneste for de norske lærerne. Noen av de mest vesentlige avsnitt i talen er blitt sløifet av N.T.B. for ikke å gi nordmennene et aldri så lite innblikk i tyske forhold i dag, slik de kom frem selv i Hitlers tale, samtidig som N.T.B. ensidig søker å fremheve de mest bombastiske avsnitt av talen til trøst for alle de n.s.-medlemmene som kunne begynne å skjelye i buksene så snart de fikk selve Hitlers ord for at der der "something rotten" i Tyskland.

Hitlers tale utmerket seg først og fremst ved at den innleddet en offensiv mot den tyske sivilbefolkningen. Alle de svake i troen, alle de slappe i tjenesten (det må finnes temmelig mange av dem i Tyskland) fikk sitt pass påskrevet, samtidig som Hitler truet dem med de verste **KMXXXXXX** straffer hvis de ikke forbedret sig og "la alle sine krefter i arbeidet for Tysklands

fremsid". Typisk for stillingen på arbeidsmarkedet og den anstrengte situasjonen i produksjonslivet var det at ingen arbeider eller funksjonærer i Tyskland kan gjøre krav på å få sommerferie i år og at ingen kan gjøre regning med at ferien vil bli godskrevet dem til oppfyllelse en gang i fremtiden. Hitler var kort sagt nadeslös i sine angrep og levnet ikke tvil tilbake om at det ville bli grep inn med hard hånd overfor dem som ikke rettet sig efters hans retningslinjer.

Talen har selvsagt vakt stor oppmerksomhet over hele verden og da særlig i de frie land. Den engelske reaksjonen kommer tydelig til uttrykk i et Londontelegram til Stockholmstidningen fra avisens London-redaktør, Sven Tillge-Rasmussen. Han beretter:

"Forbauselse, deretter den dypeste glede - det var inntrykket av Hitlers talen i London. For det første blir talen oppfattet som en absolutt bekrefteelse på det som alle har ant og som avisene har gitt uttrykk for, men som folk knapt har våget å tro: dels at katastrofen virkelig truet de tyske armene under vinterens forløp i Russland, dels at det siste halvårs utvikling i Tyskland har ført til at det må treffes de mest drastiske tiltak for å beskytte hjemmefronten. Med den største forbauselse konstateres at Hitler ikke er ord om de okkuperte landene og særlig ikke om Frankrike. Den eneste offensiv Hitler-forutsa var den som vil bli rettet mot det tyske folket, og offensiven blir ikke rettet mot eventuelle jøder og bolsjeviker men mot de tyskere i alminnelighet som ikke vil godta de nødvendige ofre. Det ansees som bekreftet at det rår uro innen Tyskland, slik at en bare kan oppnå de nødvendige ofre gjennem å true på livet. Man spør sig selv om det er en forløper for drastiske opprensningaksjoner mellom embedsmenn og ofserer."

"Fagfolk i alle stillinger".

Stat og kommuner har foretatt så mange oppsiktsvekkende ansettelsesav udnelige og usakkyndige n.s. folk at man ikke må forbauses over noe i den retning. En av de mest fantastiske ansettelsene er utnevnelsen av Franklin Knudsen til generalsekretær i Rederforbundet.

Denne herren gikk fra sin ungdom fra den ene beskjeftigelsen over til den annen, men til slutt greidde familien å skaffe ham en bensinstasjon i Porsgrunn, noe som formodehtlig har vært et ledd i hans utdannelse til stillingen som rådgiver ved disponeringen av den norske tankflåten. Siden 1933 har han hatt titelen av Førerens adjutant, men det var først etter den 9. april 1940 at han trådte i aktiv tjeneste, samtidig som han blev utnevnt til led for n.s. restaurantfylking med fast kontortid på Grand Bar i Oslo. Etter en tid meldte han seg til tjeneste i Waffen S.S., og ble i den anledning beklad med et spaltelang intervju i Fritt Folk, men han kom - desverre - ikke lengre enn til Berlin. Her ragglet han rundt noen måneder inntil pengene slapp opp og partifellene hadde hente ham hjem igjen.

For denne slabbedasken er det altså blitt opprettet en stilling i Rederforbundet som honoreres med 18,000 kroner årlig. Hans arbeid består vesentlig i å heve sin gasje hver 14. dag, men det har ikke hindret ham i å uttale seg med all mulig pondus om norsk skibsfart, skibsbygging og om den vanvittige bankpolitikk som har vært drevet her i landet.

Nu kan det gjerne føies til at han hr. Knudsen dårlike erfaringer med bankne, er sikkert også det omvendte tilfellet. Bankene har formodentlig haft like store vansker med å få penger av ham som bidragsfogden. Alt en uke før Knudsen var offisielt ansatt i Rederforbundet, kom det nemlig en telefonis-forespørsel etter ham fra bidragsfogdens kontor i Oslo. Rederforbundets funksjonærer fikk på denne måten en betegnende introduksjon av en av sine nye fører, slik at de fikk helt klart for sig at hr. Knudsen på alle måter svart til sitt partis krav til sakkyndighet og moral. Nu spørs det bare om gasjen i Rederforbundet er stor nok til å dekke bidragsfogdens krav eller om det en bistilling til for at hr. Knudsen kan opprettholde sin hittidige leve-standard.

I trevareindustrien går nu 85 % av produksjonen direkte til tyske militære formål, barakker, lemmar til flyplasser m.v. Ytterligere 6 % går til andre tyske formål. Det blir således ikke stort igjen til gjenoppbyggingen av krigsherjede strøk.

Krigsnytt.

Ukens store begivenhet - sjøslaget i Korallhavet - er nu avsluttet. Japanerne har trukket sig tilbake fra slagområdet og Australia ønsker lettet opp etter å ha følt invasjonstruselen like inn på livet av sig i samfulle 6 dager.

Slaget tok til forrige tirsdag, da de allierte og japanske flåteavdelinger fikk den første følelse med hverandre og utviklet sig de følgende dager til klimaks blev nådd fredag morgen. Da var de japanske invasionsavdelingene blitt tilført så følelige tap at de innledet en tilbaketogsmanøvre som lyktes for så vidt som at det bare oppsto spredte trefninger utover fredagen og lørdagen. Søndag var alt rolig igjen i Korallhavet. Etter de opplysninger som hittil foreligger fra alliert hold, blev de japanske avdelingene tilført følgende tap: 1 hangarskip, 1 tung krysser, 1 lett krysser, 2 destroyere, 4 kanonbåter og 2 transportskip senket, 1 hangarskip, 1 tung og en lett krysser samt 1 destroyer og 2 transportskip skadet. Det skadde hangarskip regner en med er sunket under tilbaketoget. Desuten blev 2 japanske ubåter så alvorlig skadd at en kan regne dem som tapt for japanerne. Fra alliert hold foreligger det ennu ingen detaljerte opplysninger om egne tap under slaget. En kan imidlertid gå ut fra at de har vært ganske store, selv om engelskmennene meget bestemt dementerer den japanske påstanden om at det m.a. ble senket et engelsk slagskip av Warspite-klassen.

Hvilke følger sjøslaget i Korallhavet vil få for utviklingen i Det fjerne Østen, kan en ennu ikke si noe om, men en kan vel gå ut fra at den øieblikkelige fare for Australia er drevet over og at den japanske flåten vil vise en viss tilbakeholdenhed i tiden som kommer.

Til gjengjeld trues India at det japanske fremstøtet gjennem Burma mot Bengalien. Fremskutte japanske avdelinger skal være gått over grensen til India, men foreløpig kan en gå ut fra at det bare dreier seg om lokale operasjoner og at det store fremstøtet må komme som en kombinert sjø- og landoperasjon.

Østfronten.

Statsminister Churchill holdt søndag en stor kringkastingstale i samband med sitt 2-års jubileum som regjeringsjef. Talen var båret opp av en større optimisme og tro på fremtiden enn noen gang tidligere og i konklusjonen ble det understreket at de allierte vil gå seirende ut av denne kriga, likegiltig hvilke skuffelser og prøvelser en måtte gjennomgå før seierens dag kom. Der er imidlertid en ting som foruroliger mig, uttalte Churchill. For noen farger siden mottok jeg et brev fra Stalin, der han meddelte meg at han sitter inne med opplysninger om at den tyske generalstab på Hitlers ordre forbered sig på en gasskrig mot Sovjetunionen. Jeg vil derfor ennu en gang og på det alvorligste advare de ansvarlige menn i Tyskland. Hvis det anvendes gass på Østfronten - noe som sogså vil være rettet mot sivilbefolkingen - vil dette av oss bli betraktet som et gassangrep mot våre allierte, og Tyskland skal få svaret prompte. Vi har her i landet veldig lagre av denne vare og en veldig industri til å produsere den. Vi har også verdens største luftflåte som på et øieblikk kan frakte gassen inn over hele Tyskland. Tusenvis av fly vil dure inn over Tyskland for å gjengjelde tyrannens siste form for krigføring den dagen han slipper gasshelvetet løs."

Churchills advarsel er betegnende nok ikke blitt nevnt med et øre i de tyske og tyskkontrollerte aviser. Det er imidlertid meget betegnende at en offisiell målmann i Wilhelmsstrasse som sin mening XXXXX har uttalt at "de militære får avgjøre hvorvidt de trenger gasskrig eller ikke".

Ellers har vi fått det første varselet om den tyske våroffensiven gjennem det angrep tyske og rumenske tropper har satt i gang på Kersch-halvøya, kraftig understøttet av sterke flyavdelinger. Det foreligger, når dette skrives, ikke noen detaljer om kampene, og foreløpig kan en sikkert regne med at kampene har en utpreget lokalfestet karakter. Hitler må rense opp på Kerch-halvøya før han i det hele tatt fastlegger sine planer for fremstøtet mot Kaukasus, og vi har ennu til gode å se den russiske reaksjonen på den tyske inngånings-offensiven.

Kampene på de øvrige frontavsnitt har ikke ført til nevneverdige endringer i

den strategiske situasjon. Russerne har imidlertid erobret en nøkkelstilling nordvest for Kalinin, samtidig som de har bygget ut sine stillinger mellom Kursk og Charkow. På finskefronten har det vært heftige kamper med lokal Nr. 36 i frontgang for russerne i Salla-avsnittet og på Murmansk-fronten. Etter hvert som flyplassene størkner til igjen etter várbløita, stiger luftaktiviteten. Men det synes ikke å være inntrådt noen endringer i det styrkeforholdet som ble etablert under vinterkrigen. Forholdstallet for nedskutte fly holder seg på 3-1 i russernes favor. Russene er meget fornøidd med de Hurricane-fly de har mottatt fra England. Som et eksempel på deres effektivitet nevnes det at 6 Hurricanes med russiske førere kom i kamp med 30 tyske jager. 5 av de tyske flyene ble skutt i bakken mot 1 russisk maskin og etter dette avbrøt de andre tyske maskinene kampen.

Nr. 36

F R I H E T

Mappe 11
36
29/5 1942.

Kampene i Libya

Innskrenker sig fremdeles til patruljefektninger, og en spør sig selv om det i det hele tatt vil komme til større kamper i månedene som kommer. Ene gamle beregninger skulle varmén legge avgjørende hindringer i veien for personer av større format i mai, juni, juli og eventuelt august.

Luftangrepene mot Malta har nu tiltatt i styrke igjen. På 24 timer er 24 tyske og italienske maskiner blitt skutt ned over øia og i de siste 3 døgnene 100 akse-fly gått tapt.

En japansk tankbåt, 2 transportskib og 2 destroyere er blitt senket av amerikanske ubåter i Stillehavet.

Britiske fly har vært ganske aktive langs norskekysten denne uken. En tåbåt, eskortert av 3 forpostbåter, er blitt satt i brann, bare 200 meter fra land. Ved Mandal er et forsyningsskip blitt satt i brann og i Stavanger fikk et Hudson-fly, først av en amerikansk flyver, inn en fukktreff på et større tysk transportskip.

Søndag den 17. mai vil det bli bedt for Norge i alle engelske og skotske kirker.

I vinterens løp er det kommet store forsterkninger til Leningrad over Laga-isen. Nesten hele sivilbefolkningen er evakuert, og byen er nu en stor militærleir med soldater og arbeidere i krisindustrien.

Den engelske aksjonen kan i realiteten betraktes som avgjort, enda om de fremdeles finnes enkelte franske styrker som ikke har overgitt sig. Heden franske flystyrken er imidlertid satt ut av spillet, og da er det bare et tidsspørsmål før hele øia kommer inn under alliert kontroll.

Det engelske flyvåpen utfølget i begynnelsen av uken en livlig aktivitet over Tyskland og de besatte områder, men i de siste døgnene har det vært

lativt rolig på grunn av vanskelige værforhold. Over England har den fi-

lige luftvirksomheten vært helt minimal. Etter de uttalelser som foreliggande har en grunn til å tro at de engelske luftangrepene hittil bare har vært

"a shadow of what is coming" - en bagatell mot det som kommer. Det tysk folket går sikkert en hard sommer i møte, på den indre som på den ytre

Oberst Britton, den kjente kronikøren i britisk kringkasting, holdt så en liten tale, der han varslet om "verdenshistoriens største og grufulle

"slag" som ville komme innen 1 måned. Om en måneds tid eller snaut det vil han holde et nytt kringkastingsforedrag, for, som han sa, "to give the

"Vi vil imidlertid be om
at våre læsere ikke legger mer enn nødvendig i oberst Brittons uttalelse.

Det kan ikke regnes med en nøyvendig i øverst Britons utdømmer.
kan like godt være et ledd i nervekrigen som et varsel om kommende ting
Følgende 17 unge nordmenn fra Jærdistrikten er blitt dømt til døden a

tyske feltkrigsrett i Oslo: Ragnvald Tårland, Arne Vigre, Bjørn Ros-
osland, Magnus Mæland, Trygve Varden, Torgeir Sikveland, Sverre Va-

... Rosland, Magnus Mæland, Trygve Varden, Torgeir Sikkeland, Sverre Va-
land, Andreas Stensland, Augustus Stensland, Ingvar Ree, Anton Bøe, Kar-
olinsdatter, Jostein Johannessen, Biarne Årsland, Olav Ege og Martin Bøe.

en beskjed, Jøstein Johannesen, Bjarne Arslund, Olav Ege og Maryin Bøe, er sendt inn et benådningsandragende til den tyske overkommando. En rekke unpubliserte er idamt tukthusstraffer fra 10 til 15 år. Anklagen fø

De impliserte er idømt tukthusstraffer fra 10 til 15 år. Anklagen førelige sikk visstnok ut på at de hadde gjort sig skyldige i forsøk på mordet på Rayland.

Nå er det jo lengre det tyske folk holder på Hitler og hans barbarier, jo større og tyngre blir det tyske folks ansvar for de forbrytelser som skjedde i det tyske folks navn." - Utenriksminister Eden.

N.B.: Den engelske aksjonen på Madagaskar osv.. Se ovenfor.

Nytt fra korruptionsfronten.

Nytt fra Korupsjonsfronten. Den virkelig samlende ide for den berme som flokker sig om quisling er at situasjonen skal nyttet ut til egen fordel så langt endene strekker til. Vid- ekun Iskariot går selv i spissen for sine menn. I den korte tiden han har sit- tet som ministerpresident har han greidd å skaffe sig et millionpalass på Bygdø ved Oslo, møblert med stjålet inventar og servise fra Norske Selskab. Gasjen sin har han selv fastsatt til kr. 20,000 pr. måned, fra Vinmonopolet har han hittil rekvisert varer for kr. 11,000,- som ekstrarasjon, og under elektrisitetsrasjoneringen fikk han sig tildelt en kvote på 50,000 kw. til lys- og varmeforbruk. Alt under ett - ikke så små resultater av to måneders "regjeringstid" og vel så det.

"regjeringstid" og vel sa det.
Men også hans disipler viser et glimrende næringsvett. Vi har en kaffegrosserer som heter Reidar Bårud, som aldri har handlet med noen frukt, bortsett fra den forbudne, før han fikk sig tildelt for videresalg den største kvote av juleappelsinene. Etter at partiet hadde skaffet ham denne fordelen, søkte han opptagelse i fruktgrossistenes forening. Styret i foreningen kunne selv følgelig ikke anerkjenne ham som bransjemann, og avslo enstemmig hans ansøkning. Bårud, hvis pågåenhet er like stor som hans frekkhet, sørget omgående for at det av staten bårne parti avsatte styremedlemmene og oppnevnte parti-medlemmer i stedet. Dermed var Bårud, i ~~XXXXXX~~ henhold til nyordningens krav om fagutdannelse, i en-to-tre anerkjent som fullt utdannet spesialist fruktbransjen, slik at han nu kan innkassere en fortjeneste på fruktimporten som står fullt på høide med de gamle og anerkjente firmaer i Bransjen.

nuværende importlisten, festet de to herrer sig ved sukkeret.
I sukker-bransjen fordeles en viss provisjon av den nuværende import på de firmaer som tidligere importerte denne vare i forhold til deres førkrigsomsetning. Bårud ringte straks til et av de større sukkerfirmaer og meddelte at hr. Stenersen nedla krav om 10 % av den provisjon som samtlige sukkeragen-ter oppebører for salg til Norge. Firmaet blev meget forbauset over at en skibsreder skulle ha underhold av sukkerragentene og spurte om grunnen. Hr. Stenersen hadde gjort tyskerne så mange tjenester og hadde ofret sig så meget for n.s. at han hadde krav på det, og desuten "er De et jøsingfirma", svarte hr. Bårud.

Samtlige sukkeragenter blev deretter innkalt til et møte, hvor man besluttet å anmode hr. Bånrud om en skriftlig begrunnelse for kravet. Selv om egen-nytten går foran fellesnytten for n.s.ledelsen, var jo 10 % eller ca. 40,000 kr. pr. år en litt stor lønn for en mann som var sukkerbransjen helt uvedkomende, selv om denne mannen hadde gjort ikke noe av sin makten og landsforræderne aldri så store tjenester.

Hr. Stenersen, som tidligere har vært sakfører, overtok selv arbeidet med den skriftlige fremstilling av saken. I et brev til Norske Agenter Landsforbund av 15. april, skriver han at han i 1939 startet Stenersens Handelskompani A/S som etter hånden oppnådde et mellom-europeisk agentur i sukker. (Opprettelsen av dette selskap vakte i sin tid en pinlig oppmerksomhet da det øicnsynlig kun var startet for å gi hr. Stenersen personlig en viss provisjon på leveranser av forskjellige slags varer til de skib han disponerte, provisjonér som en skibsdisponent ikke har lovlig adgang til å oppbevare) Sukkerpartier har imidlertid dette handelskompaniet aldri omsatt, og det har heller ikke hr. Stenersen gjort, bortsett fra de alminnelige butikkinnkjøp til husholdningen.

Hén finner det imidlertid i sitt brev rimelig at han, som hadde tenkt a be-
gynne sukkerimport, får en del av den provisjon som de gamle firmaer, som
har arbeidet i en årrekke i bransjen, oppbevarer. Han finner at det er et

meget beskjedent krav at hans firma får 10 prosent av denne provisjonen fordi det er nazistisk når 90 prosent fordeles på ikke-nazistiske firmaer. Han antyder endog at han ikke tror at det er hans førers mening at nazistiske forretningsfolk skal stilles i skyggen og at forholdet kan ordnes på en radikal eller på en mer lempelig måte. Han foretrekker å gå den lempelige vei og har derfor ennå ikke henvendt sig til myndighetene, sier han, men skall de avvise hans krav, vil han bli nødt til å gripe til skarpere forholdsregler.

Som en ser - de nazistiske kapitalister er skåret av en temmelig ratten ro. De har sine forbiller i de amerikanske gangsterbander som krever årlig en gift av folk for at "det ikke skal hende dem noe". Det er bare den førskje len at i et sivilisert land - som Amerika - blir den slags utpresning belønnet med tukthus, mens den i det n.s. styrt Norge blir drevet i førstæelse med de politiske ledere (som formodentlig skal ha sin XXX del) og under brytelse av politi og hird.

Foran gasskrigen:

Hvordan kan det ha sig at de tyske myndigheter - lenge før Churchill hadde holdt sin tale der han advarte de tyske myndigheter mot å gripe til gassen sendte bl.a. de norske avisene et kategorisk forbud mot å omtale gasskrig i noen som helst form? Er det slik å forstå at de okkuperte land skulle leve i uvitenhet om de farer som truet den siviliserte verden og at Churchill har greppt forpurrende inn i de tyske planene?

Idrettsføreren straffes.

Reichborn Kjenneruds lenge ventede avsettelse som idrettsfører har nu funnsted. Grunnen er ikke bare den at han ikke har klart å bryte den norske idrettsfront. Hovedårsaken er en revisjonsantegnelse for hans store forbruk av statsmidler til representasjon. Mellom kr. 27,000 og kr. 28,000 er gått med til å tilfredsstille hans selskapelige fordringer, og det blev en litt for stor regning - selv for n.s.lederne.

Enkelte svenske aviser offentliggjør en tegning av Quisling i samtale med den japanske keiser. Quisling tilbyr keiseren å stille sig til disposisjon for en ny nyordning når japanerne har erobret Europa.

"Mønsteranlegget" på Grini utvides nu for å skaffe plass til 2400 nye pensiner. n.s. bør virkelig sørge for at arbeidet blir skikkelig utført, slik at de slipper å klage på lokalitetene når deres tid kommer.

En dansk forretningsmann kom nylig hjem fra en forretningsreise til Italia og ble spurt om hvordan han hadde likt sig der. - Gu'be-var, en slik motgjelse har jeg aldri fått i noe annet land. Uttales man sig litt tyskfiendtlig, var det ikke måte på hvor populær man blev!

Politiets stilling.

En av de sørgelegste foretelser er at norsk politi og norske lensmenn til stadighet blir tvunget til å arrestere norske borgere utenfor lov og rett, bare på ordre fra tyskere eller quislinger.

Det norske politiet bør nu ta sin stilling opp til overveielse. Vil de fortsatt medvirke til arrestasjoner som foretas uten lovlig grunn, setter de seg selv utenfor den norske fronten. Det kan ikke være verre for en politimann å bli arrestert fordi han holder på lov og rett enn det er for andre yrkesgrupper. Tvertom - som lovens voktere ville det ikke ha vært for mege forångt om de hadde gått i spissen for den fylkingen som har reist sig mot det nazistiske barbariet.

Tiden er ikke egnert for kompromiser. I dag kreves et enten-eller: et med oss eller mot oss. Politiet må nu slutte opp om den norske front.

Vi er ikke på jakt etter ros eller hederlig omtale. Vi vil derfor sette pris på at våre lesere unnlater å oppgi "Frihet" som kilde for en eller annen opplysning som de måtte ville bringe videre. Du kan gjerne vite meget, men du skal helst ikke vite hvor du vet det fra!

Krigsnytt.

Slaget om Kertsch-halvøya er endt med en tysk seier. Den kom ikke overraskende og betydningen av den skal ikke overvurderes. Vi har liten tro på at tyskerne vil være et sprang over Kertsch-stredet så lenge den russiske flåten har det absolutte herredømmet i Svartehavet og den andre tyske flanken står langt vest for Rostow. Kampene på Kertsch-halvøya er av tyskerne selv blitt betegnet som et ledd i de "opprensningsaksjoner" som måtte settes i gang før storoffensiven kunne settes i gang, og for en gangs skyld er vi tilbørlige til å slutte oss til den tyske fortolkningen. - Det er imidlertid grunn til å se litt nærmere på de resultater tyskerne hevder å ha oppnådd under denne "opprensningsaksjonen". I en særmedding, som blev sendt ut tirsdag kveld, ble det hevdet at det var tatt nesten 150,000 fanger, og at det var ødelagt eller tatt som bytte hundrevis av tanks og fly og tusenvis av kanoner, biler og hester foruten "uoverskuelige" mengder av annet krigstilfang. Til dette bemerker russerne nokså tørt at Hitler dermed har tatt til fange dobbelt så mange soldater som russerne noen gang har hatt på hele Krimhalvøya, og et litt blikk på kartet skulle være nok til å overbevise en om det absurde i den tyske meldingen. Tror noen at russerne på området fra et punkt øst for Feodosia og videre østover har kunnet pakke sammen så mange soldater og så meget krigsmateriell at tyskerne - etter 12 dagers harde kamper, der det nødvendigvis må ha vært store tap på begge sider - har kunnet teller opp nesten 150,000 fanger og et krigsbytte i forhold til dette? Var den tyske meldingen riktig, måtte russerne ha stuet sine soldater og sitt krigsmateriell sammen som sild i en tønne, og det vil vel ikke tyskerne forlange at vi skal tro om russerne? Kort sagt: russerne har lidt et nederlag på Kertsch-halvøya, men ikke på lang nær så stort og betydningsfullt som tyskerne fremstiller det - etter at seieren er vunnet.

I forrige nummer av "Frihet" bemerket vi at vi ennå ikke hadde sett den russiske reaksjon overfor det tyske angrepet på Kertsch-halvøya. Svaret kom dagen etter, da marskalk Timosjenko satte i gang en kraftig og øiensynlig vel planlagt offensiv på Charkow-fronten. Det er grunn til å tro at offensiven kom overraskende på tyskerne og i de første dagene ble det oppnådd meget store resultater. Etter 5 dagers kamper hadde de russiske styrkene åpnet en 160 km. lang luke i de tyske stillingene og trengt innover i 20 til 60 kilometers dybde, hvorunder det var ødelagt 400 tyske tanks, mens 210 ble tatt som bytte. Videre ble det erobret 365 kanoner og en mengde mørser, maskinkanoner og maskingeværer og ødelagt tilsvarende mengder av disse våpenartene. 12000 tyskere mistet livet og et langt større antall satt ut av kampdyktig tilstand. - Fra de siste dagers kamper foreligger det ingen detaljerete meldinger, men det ser ut til at tyskerne har satt i gang en motoffensiv 130 km. sydøst for Charkow - øiensynlig for å utflankere den russiske angrepsbølgen - samtidig som de hevder at den russiske offensiven er stoppet opp. Russerne hevder på sin side at de har stanset den tyske motoffensiven og at de fortsetter sin egen fremrykning, trass i store vansker på grunn av det minelagte terrenget. Den nærmeste uken vil antagelig bringe en klarering av situasjonen, men alt nu kan en slå fast at den russiske offensiven har ført til store forstyrrelser i de tyske planene for storoffensiven mot Kaukasus. Det er også litt pussig å tenke på at det nu snart er 10 måneder siden tyskerne for første gangen hevdet at de russiske armene var knust og at de hadde mistet sin angrepskraft.

Fra de øvrige frontavsnitt i øst foreligger ingen nye meldinger av betydning, men det er tydelig at det pågår ganske heftige kamper på enkelte avsnitt av finskefronten.

Fronten i Libya og fronten i Det fjerne Østen har ligget i ødvanne den siste uken, bortsett fra en del flyaktivitet over spredte avsnitt. Bombeangrepene mot Malta har fått en ganske interessant bakgrunn gjennem enkelte artikler i den italienske pressen, der de stadige angrepene nu motiveres med at sia kan bli et farlig utgangspunkt for en alliert invasjon av Italia. Dette, sammenholdt med Mussolinis nylige inspeksjonsreise til Sardinia og utnevnelsen av kronprins Umberto til øverstkommanderende for de italienske styrker i

Mapp. 21
Eksp. 37
27/5 1942.

1942

Mellem- og Syd-Italia gir en grunn til å tro at aksemaktene virkelig gegne med mulighetene for en alliert aksjon i stort format mot det italienske fastland og øiene i Middelhavet.

Det engelske flyvåpen angrep natt til mandag industribyen Mannheim og anrettet betydelige skader på anilin-verkene og de store instrumentverksteder. Ellers har nettene vårt rolige, både over Tyskland og England, men i dagslys er det blitt rettet gjentatte angrep mot flyplasser og industrimål i besatte Frankrike. Desuten fortsetter kampen mot den tyske skibsfart. Av ukens høst langs norskekysten merker vi oss to transportskip som ble senket ved Ålesund og 1 som ble bombet til vrak ved Måløy. Den siste måneden er skib i den tyske forsyningsskibsfarten langs norskekysten blitt senket eller skadet.

Søndag den 17. mai rettet engelske fly et kraftig angrep mot den tyske krysser "Prins Eugen" som var på vei til Tyskland for å reparere de skader den ble tilført mens den lå i Trondheim. I følge de meldinger som foreligger fra engelsk hold og som er blitt bekref tet gjennom opplysninger fra norske øien vitner, blev "Prins Eugen" rammet av en - ~~KKK~~ om ikke to - torpedøer. Skibet la sig tydelig over etter at det var truffet men fortsatte sydover til det kom ut av øien vidde for tilskuerne på land. Under de heftige luftkamper som oppsto mellom de tyske jagere og de engelske bombe fly, ble det skutt ned minst 5 tyske jagere. Engelskmennene selv melder at de mistet 2 fly.

Den norske nasjonaldagen ble feiret over hele den frie verden. Kong Håkon utenriksminister Trygve Lie og den engelske marineminister Alexander talte på møter i London, der Norge var gjenstand for stor hyllest som særlig ble rettet til sjøfolkene og hjemmefronten. I Stockholm ble det holdt et stort møte, der biskop Aulén talte og prins Eugen var møtt frem som representant for det svenske kongehus. Samtidig arrangerte Stockholm Arbetarkommun et stort møte i Medborgarhuset, og i Uppsala gikk studentene i demonstrasjon tog for å vise sin sympati med Norges sak. Ellers var det flere møter og stelninger i alle større svenske byer.

Den største konvoi, som noen gang har krysset Atlanterhavet med soldater ombord, er kommet vel frem til England, uten å ha vært i kontakt med tysk ubåter. Skibene var ladet med adskillige tusener amerikanske soldater, bl.a. en hel panseravdeling.

U.S.A. arrangerer fredag "Flåtens Dag" og sjøsætter i den anledning 30 handelsskip på en gang. Det er en rekord som bare Amerika kan slå! Universitetets rektor, professor Seip, arbeider for tiden som tvangsfange i Polen. Lærerferden med d/s "Skjærstad" krevde et dødsoffer. Lærer Olav Høfra Tjølling ble angrepet av lungebetennelse og måtte bringes i land i Tønsberg, der han avgikk ved døden på sykehuset. 489 lærere er kommet frem til Elveneset ved Kirkenes, hvor de er satt inn i militært arbeid sammen med slike krigsfanger.

Nya Dagligt Allehandas Berlin-korrespondent er utvist fra Tyskland. Han var kommet i skade for å fortelle sine leserne at tyskerne drev øvelser med granater.

Christmas Møller, føreren for det konservative parti i Danmark, er kommet til London. I en kringkastingstale understreket han at selv om danskene i dag er innesperret i et stort fengsel, må de ikke miste håpet. En dag vil danerne, sammen med nordmennene, vinne sin frihet tilbake, ...

Direktør ved Trondheim sykehus, E. B. Koritzinsky, er avgått ved døden på Levanger sykehus. Koritzinsky, som var av jøde-ett, satte innesperret i kontrasjonsleiren på Falstad, og det var her sykdommen rammet ham.

Formannen for Norges Kooperative Landsforening, Andr. Juel og sekretær Rolf Arnesen er blant de arresterte gidsler som ble tatt etter at grensekonstabel Christensen mistet livet ved svenskegrensen.

Til den vernepliktige norske ungdom: "Sett ikke livet unødig på spill ved lagte handlinger. Til dere som er utålmodige vil jeg si: Vi kommer hjem

Nr. 37

F R I H E T

TRE GANGER NORGE.

27/5 1942.

Tre ganger Norge hilder inn mot broene av stjerneskinn som fører over livet; Først Norges land med Glitretind, som stiger for vårt syn og sinn hel opp i stjernedrivet... Så Norges land av høireist ånd med Glitretind og Folgefonna... Og så, for elskerhjertet: Et land bak alle fjellblå bånd som tind bak tind og fonn bak fonn, kan rummes i en knyttet hånd, - vårt land av hellig smerte!

Andres mening.

Beretningen om hvordan de 500 norske lærerne ble stuet ombord i d/s "Skjærstad" for å føres til Kirkenes og transporten nordover har vakt avsky og forferdelse over hele den del av verden hvor menneskene fremdeles er i stand til å reagere sundt og menneskelig. Som et døme på reaksjonen gjengir vi en liten artikkel i en svensk provins-avis, "Østgøten". Under overskriften "Slavskeppet" skriver avisens:

"Meddelandet från Norge om fartyget med de norska lärare, som deporterades upp till de ödsliga fjälltrakterna vid Kirkenes, verkar som en skräckfyllt scen fra et längesen svunnit århundrade. Det hela är nästan otroligt i sitt ohygglighet. 500 människor, därav många intill döden sjuka, ombord på et fartyg, som var avsett för endast 250 passagerare och som inte kunne medföra proviant och färskvatten för större antal. Prästarna i Trondelag protesterar, och den nye fylkesmannen, som själv är medlem av Nasjonal Samling, påpekar i telegram til Quisling vådorna av färden. "Ministerpresidenten" är emellemtid omedgörlig: dom ska' lära sig vem som har makten!"

Aldri har kulturskymningen legat så tung över Norden som nu. Aldri har nordisk rett så tramps i stoftet. Ingenting kan bättre illustrera kulturmörkret än det överflylda slavskeppet med sjuka män ombord, vilkas enda förbrytelser varit den, att de hållit på sitt eget lands lagar, ståvande upp til en förvisningsort i de ufruktbara regionerna i norr.

Men den hatsådd plåganderna sår, skall mogna till skörd. Blod ropar ur marken, och hämnarna smider svärd til vedergällningens dag. Det finnes brott, för vilka aldrig tillgift kan ges.

Det har hänt tidigare i historien att slavskepp återvänt som härskepp."

vvvvvv

Sporveiskonduktørene

i Oslo tok på sig hvite luer den 1. mai. De høie herrer innen n.s. oppfattet dette som en demonstrasjon, og har nu funnet å måtte straffe konduktørene ved å inndra alle permisjoner og ta fra dem sommerferien.

Politi-fronten

I følge de siste oppgaver finnes det for sieblikket 220 n.s. medlemmer bland politikorpset i Oslo og Aker. Det er 40 ferre enn på samme tid i fjer, men fremdeles 219 for mange. Vi kan ikke godt vente at politipresident Askvig skal melde sig ut av barnehaven.

Dagens

"Det er bedre å være svart enn å være stripe", sa negeren da han møtte en "Norsk" entreprenør.

Med forebyggende aktelse ANDRIKSEN, jøssing og harpist (i Norsk Tidende, London)

Rederfronten.

Samtlige skibsredere i landet har, med noen ytterst få unntagelser, sendt rette vedkommende følgende skrivelse:

"Da våre selskaper ved Ministerpresidentens lov av 19. mars d.å. er pålagt å stå tilsluttet det nye Rederforbund, vil vi overfor departementet få frøholde at det oppståtte Rederforbund utelukkende hadde næringens saklige og faglige interesser å ivareta. Med sine lover og de av rederne selv valgte tillitsmenn ga forbundet medlemmene den følelse av sikkerhet som er nødvendig for et fruktbringende og landsgagnlig samarbeid rederne i mellom. Da dette grunnlag nu er borttatt, kan det nye Rederforbund ikke ansees som representerende rederinnsjøringen, hvorfor vi ikke kan være med og ta ansvar for forbundets virksomhet".

XXXXXX Litt nytt fra U.S.A. XXXXXX

Den amerikanske armen bestod ved krigens begynnelse av 1,6 mill. mann. Ved utgangen av året vil den være opppe i 3,6 mill. mann, sammensatt av 71 divisjoner, hvorav 31 divisjoner eller ca. 1,5 mill. mann vil være beredt til å gå aktivt inn i krigen. . .

Til høsten skal det holdes viktige valg i Statene. Hele representantenes hus og 1/3 av senatet står på valg. Republikanerne (isolasjonistene) søker etter en plattform som kan tillate angrep mot Roosevelt, men det er lite synlig at plattformen vil bli funnet på det utenrikspolitiske område. Helt Amerika står nu samlet om å vinne krigens - og vinne den hurtig.

Krigen har alt ført med sig gjennemgripende sosiale forandringer i landet. For å dempe på den sosiale uroen som oppsto ved ommettingen av landets produksjonsapparat til krigsbehov, har president fått gjennemført tiltak medfører: rasjonering - maksimalpriser - voldgiftsavkjørelse i lønnstvist, begrensning av profitten - kampanjer for å få folk til å sette sine penge i krigslån - svære skatteforhøyelser, og at praktisk talt hele produksjonen kommer inn under statens kontroll. Profitt-begrensningen er innrettet så drastisk at ingen industrimann eller næringsdrivende vil ha mer enn 100,000 kr. pr. år i fortjeneste på sin bedrift, likegyldig hvor store leveransen til staten er. Skattevesenet tar resten!

Amerikas best-seller på bokmarkedet heter i år "Krigens kan ikke vinnes ved forsvar". Boken er meget interessant og peker på at krigens ikke kan vinnes ved at våpen og menn hoper opp i U.S.A., men bare ved angrep. Efter forfatterens mening er dog flåtens betydning noe overvurdert, men boken slutter umotiveret nok med en konklusjon om at angrepet mot aksen bør åpnes mot Italia. Og da slipper en nok ikke unna flåten!

H. M. Kong Håkon har etter invitasjon fra president Roosevelt opprettet en norsk ambassade i Washington. Som Norges første ambassadør er utnevnt minister Morrenstiern. Samtidig er mr. Biddle utnevnt til ambassadør hos den norske regjering i London.

Bergensbåten "Vestra" er minesprengt og sunket i svensk farvatn. Hele besetningen blev reddet og ført i land i Sverige.

Was ist los? - De norske avisene har mottatt en skarp advarsel fra de tyske myndigheter mot å behandle eller omtale "utviklingen i Jugoslavia, Romania og Ungarn". Bedre bekrefteelse på de engelske meldinger om ureoligheter på kontinentet kunne en ikke få.

15 sivile tyskere, alle bosatt i Mannheim, er blitt dømt til døden og skutet for å ha delt ut illegale aviser og vært medlemmer av en såkalt "underjordisk organisasjon. Skal vi ta det som et tegn på at det tyske folket ikke er fulgt tilfreds med Hitler som tidligere?

Vær på vakt mot angiverne og provokatørene! Før ikke høirøstede diskusjoner på kafeer eller gatehjørner. Vær rolig og forsiktig i all din ferd!

Fortsatt overlegenhet til sjøss.

På alliert hold har en nu løftet litt på det sløret som vanligvis pleier å skjule byggeprogrammet for de allierte flåte, og det er i sannhet imponerende tall en varter opp med.

Canada har i dag over 400 skib i sin krigsmarine, der i blant 78 jagere av Bristol-klassen, mens Australia har fått styrket sin flåte gjennem byggingen av 52 jagere av nyere type.

Storbritannia selv har under bygging eller sjøsatt 77 jagere, og av dem som er satt i fart, er bare 2 meldt tapt. Videre har en under bygging eller sjøsatt eller planlagt 22 kryssere og 120 korvetter - de siste er særlig egnet til ubåtkjøring. Endelig bygges der flere slagskib og hangarskib, men her er det ikke oppgitt noe tall.

Storebror på den andre siden av Atlanterhavet, U.S.A., har sjøsatt 4 nye slagskib av Washingtonklassen på 35,000 tonn og en rekke tunge kryssere av Ohio-klassen på 26,000 tonn med 35 mils fart mens andre kryssere av samme type er under bygging. Desuten har en strukket kjølen til 7 andre slagskib, en rekke lette kryssere av Baltimoreklassen på 13000 tonn, 8 kryssere av Cleveland-klassen og en rekke skib av Atlantaklassen som skal gjøre 38 mils fart - uvanlig meget for en krysser. Endelig har en under bygging 6 hangarskib mens byggingen av til forberedes, samtidig som det seriebygges ubåter, destroyere og en mengde spesialskib.

Den tyske landbruksminister Darre er i følge de siste meldinger blitt avskjediget fra sin stilling. Det het sig først at han hadde fått en lengre sykepermisjon, men etter et personlig besøk i Berlin skal Hitler ha funnet ut at det var like godt å sette mannen helt ut av spillet.

Lo grekere er skutt, anklaget for å ha sprengt i luften et tysk postkontor og drept 3 tyske soldater. I vintermånedene regnet en med at det gjennemsnittlig døde 2-300 athenere av sult og frost hver dag!

I det sydvestre Stillehav har allierte ubåter senket 1 japansk krysser og 2 handelsskib, 1 på 6000 og 1 på 9000 tonn.

I Nordishavet har russiske ubåter senket 3 tyske jagere og 4 transportskib på tilsammen 30,000 tonn. En fjerde tysk jager ble skadet.

Det engelske arbeiderparti har på sitt årsmøte vedtatt en resolusjon der en slutter opp om regjeringens politikk for å vinne en hurtig og definitiv seier over Hitler-Tyskland. Årsmøtet har også sendt en hilsen til det sosialdemokratiske ungdomsforbund i Sverige i samband med forbundets 25 års jubileum. En regner med at de allierte nu produserer 8600 fly hver måned mot aksemaktene sine 4100 fly. De allierte produksjonstall stiger fremdeles....

Henry Ford har bygget en ny flyfabrikk, der det fabrikernes 4-motors bombefly på løpende bånd. Fabrikken, som ligger i Detroit, sprer ut 1 fly i timen.

Pierre Laval er vendt tilbake til Vichy etter å ha ført nye konferanser med tyske myndigheter i Paris. Den "gode" Pierre liker nok ikke at Italia opprettholder sine krav om Korsika, Nizza og Tunis.

Storbritannia har nettopp levert en ny ubåt på 860 tonn til Tyrkia. Det er det fjerde krigsskibet som er blitt levert til Tyrkia siden krigsutbruddet. La oss håpe at de ikke i sin tid vil bli brukt mot den engelske flåte!

En rekke amerikanske stabsoffiserer er kommet til England for å bygge ut det militære samarbeid mellom de to land.

I en tale forleden meddeltet den engelske arbeidsminister Bevin at 22 millioner engelskmenn er skrevet ut til hæren eller mobilisert i hjemmevernet eller industriens. Samtidig meddelte han at England etter krigen ville innføre tvungen verneplikt.

Krysseren "Prins Eugen" er nu kommet til Kiel, hvor den skal dokksettes for reparasjon av de skader den er blitt tilført av det engelske flyvåben.

Alle mannlige polakker mellom 16 og 60 år utskrives nu til såkalt bygningsarbeid. En kan nok være overbevist om at det ikke er hus som skal bygges.

Allierte fly har under angrep mot japanske baser på New Guinea satt i brann 2 tankbåter og ødelagt en rekke fly i luftkamper og på bakken.

Den polske general Anders er kommet til Midt-Østen med polske tropper som er satt opp og trenet i Sovjet-samveldet.

Mappe 21
Ekpl. 38
3/6 1942.

1942

2437 A

Krigsnytt.

Så langt fra å bringe noen avklaring, har den siste uken nærmest bidratt til å øke forvirringen overfor det som skjer på fronten i Ukraina, der slaget om Charkow har utviklet sig til noe langt mer enn en lokal offensiv med lokale mål. - Etter at russerne hadde satt i gang sin offensiv mot Charkow over en 160 km. lang front og oppnådd de store resultater som vi omtalte i forrige nummer av "Frihet", satte tyskerne i gang en motoffensiv mot den russiske sydflanken. Mot-offensiven, som ble ledet av feldmarskalk von Bock, hadde sitt utgangspunkt mellom byene Izum og Barenkowa, som ligger 130 til 200 km. sydøst og syd for Charkow og ble kjørt frem i nordostlig retning. Tyskerne hevder nu at fremstøtet lyktes og at de har skåret av forbindelseslinjene til og omringet "størsteparten av 3 russiske armeer som går sin fullstendige til intetgjørelse i møte" - for å bruke det offisielle tyske språket. Russerne har - sin vane tro - vært noe tilbakeholdne i sine meldinger, men hevder i dag at de har bygget ut sine nyerobrede stillinger på Charkow-fronten, samtidig som de fortsetter sine defensive kamper på Izum-Barenkowa-fronten. Det russiske kommunikeet opererer, som en vil se, med to fronter i Ukraina, og det er mulig at det er her en skal finne forkjøringen på de forvirrende meldinger som er blitt sendt ut den siste uken. Da tyskerne satte i gang sin motoffensiv, sendte russerne i all hast frem forsterkninger for å stoppe igjen det hullet tyskerne hadde funnet i de russiske linjene. Nu kan vi tenke oss at tyskerne har vært i stand til å omgå disse reservestyrkene, slik at en del av dem kan være blitt avskåret og omringet, men det er ganske sikkert ikke tale om tre armeer, slik som tyskerne hevder. Når en begynner de tyske frontmeldingene, skal en nemlig ta omsyn til at Hitler ikke kan tåle et nederlag nu og at han heller ikke kan nøie seg med uavgjort kamp. Han må seire og se re knusende, i all fall i krigskommunikeene, slik at hjemmebefolkningen og soldatene på andre frontavsnitt kan få fortsette sitt liv i troen på at Hitler er uslagbar. Har han derfor greidd å omringe noen få russiske divisjoner, det meget mulig at han vil utnytte denne utpregede lokale gevinsten som et middel til å hevde at han har hele slaget under sin kontroll og at han vil bringe seiersmeldinger som ligger på linje med denne "politikken" - uten at det behøver å bety mer enn at han har avveknet mindre russiske reservestyrkene. Dette er sansynligvis stillingen i dag. Hva de nærmeste dagene vil bringe, vet hverken Timosjenko, Adolf Hitler eller "Frihet", Det som står fast etter 2 ukers kamper på frontene i Ukraina er at marskalk Timosjenko valgte tidspunktet for sin offensiv uten å vente på det tyske fremstøtet - noe som antagelig er en dødssynd i tyskernes øyne. Derved tvang han tyskerne til å omkrappere sine styrker og kaste alt de hadde inn i kampen for å demme opp for det russiske fremstøtet! Derav må en igjen kunne slutte at tyskerne - som har vært nødt til å improvisere sine disposisjoner i større grad en russer - har fått store tap av mennesker og særlig materiell og at de ikke kan vende tilbake til sine opprinnelige planer for utviklingen i Ukraina. Så far en se om tyskerne er sterke nok til å forme den fortsatte utviklingen i sin stoppeskje eller om russerne allerede har greidd å ødelegge det tyske fremstøtet mot oljekildene i Kaukasus.

Det foreligger fremdeles ingen vesentlige nyheter fra fronten i Libya og fra krigsskueplassene i Det fjerne Østen. Ryktene svirrer og bringer forlynder om alle mulige slags offensiver, men på overflaten er alt relativt rolig, og vi kan nok bli nødt til å vente enda en tid før teppet går opp for neste akt.

Det engelske flyvevåbenet har forholdt sig temmelig passivt den siste uken. Bortsett fra enkelte dagraider over det okkuperte Frankrike, er det ikke blitt meldt om operasjoner av større omfang. Stille før stormen? - En tysk sivilingeniør beretter fra Augsburg at 3 av de viktigste avdelingene ved M.A.N. verkstedene ble satt ut av spillet ved det engelske flyangrepet for en tid tilbake og at det rimeligvis vil ta 5-6 måneder før verkstedene kommer i gang med ordinær drift igjen. - Den tyske flyvirksomheten over England har som vanlig vært helt minimal.

Nr. 38.

F R I H E T

3/6 1942.

Krigsnytt.

Tyskerne har nu avsluttet sitt "tilintetgjørelsesslag" syd for Charkow og en forundret verden spør sig selv om hva som er riktig og hva som er galt - om tyskerne virkelig har vunnet en så stor seier som de påstår i krigskommunikeene eller om det er riktig som russerne hevder at det ikke har funnet sted noe tilintetgjørelsesslag syd for Charkow.

Efter vår oppfatning er det den siste uken ikke fremkommet noen opplysninger som i vesentlig grad røkker den teorien vi fremsatte i forrige nummer: at tyskerne kan ha greidd å omringe et begrenset antall russiske reservedivisjoner og at de utnytter denne lokale seieren til et propagandanummer av gigantiske dimensjoner. Hadde den tyske versjonen vært riktig i omfang og materiell betydning, måtte en ha grunn til å vente at tyskerne ville forfølge sin "seier" ved en fremrykning gjennom de russiske linjer som angivelig skulle være smadret ved tilintetgjørelsen av Timosjenkos 3 armeer. De siste dagers meldinger, både fra tysk og russisk hold, forteller imidlertid om en alminnelig stillstand i operasjonene på dette frontavsnittet, og dette underbygger etter vår oppfatning de russiske meldingene den siste uken som har hevdet XX russerne har bygget ut sine nyerobrede stillinger på selve Charkow-fronten og at de har stanset den tyske fremrykningen i Izum-Barenkowa-avsnittet. Russerne har ikke lagt skjul på at de har hatt alvorlige tap under de siste ukers operasjoner på Charkow-fronten, men en kan med temmelig stor sikkerhet gå ut fra at den russiske offensiven også har kostet tyskerne store tap, og så får tiden vise hvem det er som har lidt most under operasjonene. En russisk melding om at det den siste uken er skutt ned eller ødelagt på bakken 452 tyske fly, gir en anelse om det presset det tyske luftvåbenet er utsatt for. Bortsett fra en del akvititet på Kalinin-Rshev fronten har uken vært rolig på de øvrige frontavsnitt i øst. En er emnu ikke ferdige med televiseringa.

Akseoffensiven i Libya:

Kom ikke uventet på de allierte styrkene. I de siste ukene før offensiven tok til, hadde speiderfly konstateret store oppmarsjer i retning av de allierte stillingene, og da helvetet brøt løs, fant aksetroppene en forberedt motstander. De tyske og italienske avdelingene gikk til angrep i en stor vifteformasjon med et hovedfremstøt rettet mot Tobruk og et annet mot de alliertes venstre flanke. Det første fremstøtet tok sikte på erobringene av Tobruk, mens en gjennom det andre fremstøtet håpet å kunne lage en sekk omkring de engelske panseravdelingene. På grunnlag av de opplysninger som foreligger når dette skrives, ser det ut til at tyskerne og italienerne greidde å bryte sig vei til steder gjennom de engelske minesperringene, slik at det dannede sig to sluser i de alliertes befestningslinjer. Ved bunnen av disse slusene blev imidlertid aksetroppene møtt av en konsentrert alliert motstand som stanset fremrykningen, samtidig som aksetroppene ble utsatt for et sterkt press fra begge sider av slusene. I dag melder engelskmennene derfor at aksetroppene er på retrett ut av slusene og at de trekker sig tilbake mot sine utgangsstillingene - eventuelt for å reorganisere sine avdelinger for et nytt fremstøt. Under tilbaketrekingen er aksemaktenes panseravdelinger utsatt for intense bombardementer fra luften, og hittil er, i følge de engelske meldingene, 332 tyske og italienske tanks og omlag 600 lastebiler blitt ødelagt. Det er onnu for tidlig til at en kan ha noen mening om den videre utvikling - om aksemaktene kan samle sine krefter til et nytt fremstøt eller om de allierte kan gå over fra defensiven til offensiven. Vi får i denne omgang være fornøyd med at det første akse-fremstøtet ble slått tilbake og at Rommels styrker har hatt store materielle tap.

Gjengjeldelsens time inne?

Noe av det som mest effektivt bidrog til å holde den engelske motstands-kraften oppe under de hensynsløse tyske bombardementene høsten og vinteren 1940, var sikkert bevisstheten om at Storbritannia før eller senere ville bli sterkt nok til å slå igjen og føre luftkrigen inn over tysk område i ennu sterkere